

הקדמה

גם השנה, לנוחות הקוראים הפקנו את החוברת 'עיקרי נתונים ומגמות' שמבוססת על השנתון הסטטיסטי מס' 47 של עיריית ת"א-יפו המופץ בימים אלה.

המטרה העיקרית של החוברת היא להביא בפני הקוראים את הנתונים העיקריים ולהדגיש את המגמות הבולטות בתחומים השונים.

את הנתונים ניתן למצוא בשנתון הסטטיסטי מס' 47 ובתקליטור המצורף לשנתון, הכוללים נתונים מפורטים במגוון תחומים הנוגעים לעיר, לתושבים ולשירותים שהם מקבלים, תחומים כגון: מבנה דמוגרפי וחברתי, פעילות כלכלית, חינוך ותרבות, תשתיות, שירותים עירוניים שונים ועוד.

נתוני השנתון הסטטיסטי נאספים ממקורות רבים: היחידות השונות בעירייה, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הביטוח הלאומי וגופים ממשלתיים, ציבוריים ופרטיים. כל החומר שנאסף נבדק, עובד ונערך על ידי הצוות של המרכז למחקר כלכלי וחברתי בעיריית תל-אביב-יפו. כאן גם המקום להודות לכל הגורמים ולכל בעלי התפקידים שסיפקו לנו את הנתונים ולא להשמיט שום דבר בהפקת חוברת זו. תודה מיוחדת נתונה למר רז בלנרו על עריכת חוברת זו.

ב ב ר כ ה

ד"ר אטל פרידמן

מנהלת המרכז למחקר כלכלי וחברתי

חשון התשס"ט - נובמבר 2008

תוכן העניינים

3.....	שטח העיר וצפיפות האוכלוסייה
3.....	מבנה דמוגרפי
6.....	תעסוקה
8.....	מסחר, שירותים ותעשייה
9.....	תיירות
10.....	דיוור
11.....	בנייה
13.....	תשתיות
14.....	תחבורה
15.....	רמת חיים
16.....	ביטוח לאומי
17.....	שירותי בריאות
17.....	חינוך
19.....	תרבות ואמנות
20.....	שירותי רווחה עירוניים
21.....	סדר ציבורי
21.....	תקציב העירייה
23.....	שירותים עירוניים
24.....	מועצת העירייה
24.....	עובדי העירייה
25.....	מטרופולין ת"א

שטח העיר וצפיפות האוכלוסייה

שטח השיפוט המוניציפאלי משתרע על כ-51,400 דונם. שתי הערים הגדולות האחרות בישראל עולות בשטחן על ת"א-יפו; שטחה של ירושלים הוא 126,000 דונם ושל חיפה - 60,000 דונם.

ב-2006 הגיעה צפיפות האוכלוסייה בעיר ל-7.5 נפשות לדונם והיא גדולה מזו שבירושלים (5.9) ובחיפה (4.4). משנת 1990 חלה עלייה בצפיפות האוכלוסייה, המשקפת את הגידול באוכלוסיית העיר. האזורים בהם צפיפות האוכלוסייה הייתה ב-2006 גבוהה במיוחד הם: רובע 3, רובע 4, תת-רבעים 51, 52, 54, 73 ו-74 ורובע 9. בתת רבעים 55, 82, ו-93 הצפיפות הייתה דומה לממוצע העירוני. האזורים בהם צפיפות האוכלוסייה הייתה נמוכה הם: רובע 1, רובע 6, ותת-רבעים 22, 53, 71 ו-72.

שטח ה"ריאות הירוקות" בעיר (הכולל פארקים, חורשות, גנים ופסי ירק) הסתכם באוגוסט 2008 ב-9,407 דונם, המהווים כ-18% משטח העיר (החשוב אינו כולל גינות פרטיות, עצים ברחובות ושטחים ירוקים במוסדות ובבניינים של חברות עסקיות). משנת 1999 ואילך הייתה עלייה משמעותית בשטח ה"ריאות הירוקות" בעיר. בשנת 1999 היו כ-7,700 דונם של שטחים ירוקים ונכון לאוגוסט 2008 שטח זה הסתכם ב-9,407 דונם. דהיינו, ישנה עלייה של כ-22% בשטח ה"ריאות הירוקות" בעיר בהשוואה לשנת 1999.

מבנה דמוגרפי

אוכלוסייה ומשקי בית*

בסוף שנת 2007 מנתה אוכלוסיית ת"א-יפו כ-390,100 נפש - גידול של כ-1.5% לעומת השנה הקודמת. (המספר לא כולל את העובדים הזרים בת"א-יפו, שמספרם נאמד בכמה אלפים). מספר היהודים ואחרים (ללא ערבים) הגיע לכ-373,300 (כ-96%) ומספר הערבים עמד על כ-16,800 (כ-4% מכלל אוכלוסיית העיר). הרוב הגדול של אלה שאינם יהודים מתגורר ביפו - רובע 7.

החל במחצית שנות ה-60' ובשני העשורים הבאים (שנות ה-70' וה-80') הצטמצם גודלה של האוכלוסייה בעיר. בתחילת שנות ה-90' חל גידול מואץ באוכלוסיית העיר הודות לגל העלייה מבריה"מ לשעבר. האוכלוסייה הגיעה לשיאה בשנת 1993 (357,400 איש). מכאן חלה שוב ירידה עד שנת 1995 והתייצבות מסוימת עד שנת 1998. החל בשנת 1999 נרשם גידול באוכלוסיית העיר. גידול זה בא לידי ביטוי בשיעור השינוי השנתי שהיה חיובי ועלה מ-0.8% ב-1999 לכדי 1.5% ב-2007.

עם זאת, חלקה של האוכלוסייה בת"א-יפו מכלל האוכלוסייה בישראל הלך והצטמצם עם השנים מ-11.6% ב-1972 ל-5.4% ב-2007. למעשה, החל בשנות האלפיים ניתן להבחין בעצירה של מגמת הירידה והתייצבותה על שיעור קבוע של 5.4%. תל-אביב-יפו היא העיר השנייה בגודלה בישראל, אחרי ירושלים שמנתה בסוף 2007 כ-746,300 תושבים ולפני חיפה שמנתה באותו הזמן כ-265,900 תושבים.

בסוף 2007 מספר משקי הבית בת"א-יפו עמד בקרב אוכלוסיית היהודים והאחרים על כ-161,500 וגודל משק הבית הממוצע באוכלוסייה זו היה 2.3 נפשות למשק בית, בהשוואה לשנים האחרונות בהן גודל משק הבית הממוצע עמד על 2.2 נפשות למשק בית. גודל משק הבית בת"א-יפו באוכלוסיית היהודים קטן בהשוואה לישראל (3.1 נפשות למשק בית בממוצע).

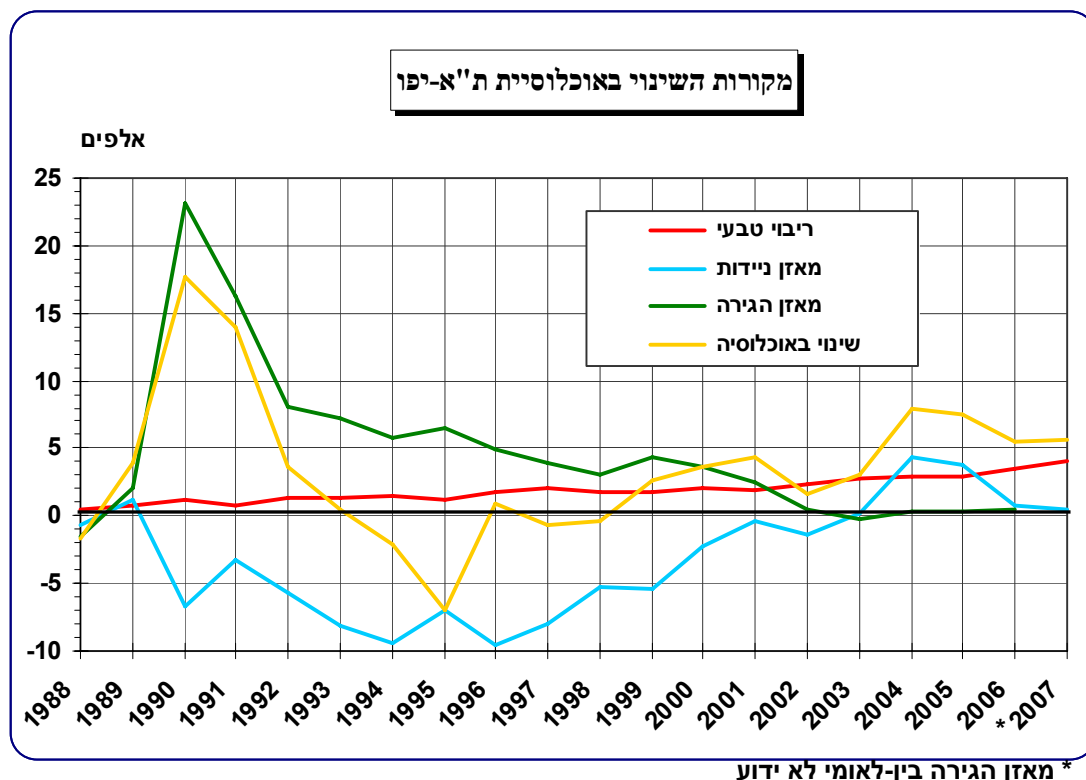
* מקור הנתונים הוא הלמ"ס. בהתייחס לאוכלוסיית הסה"כ הנתונים מעודכנים לסוף שנת 2007. בהתייחס לאוכלוסייה ע"פ גיל ומקום מגורים הנתונים מעודכנים לסוף שנת 2006.

מרכיבי השינוי באוכלוסייה

השינוי שחל בגודל האוכלוסייה נובע משלושה גורמים עיקריים: הריבוי הטבעי בעיר (מספר הנולדים פחות מספר הנפטרים); מאזן הניידות (מספר המשתקעים בעיר פחות מספר העוזבים את העיר - לא כולל עולים חדשים המגיעים ישירות מחו"ל); ומאזן הגירה (מספר העולים החדשים שמגיעים לת"א-יפו פחות מספר היורדים לחו"ל).

ריבוי טבעי - הריבוי הטבעי בת"א-יפו, נמוך יחסית לאורך השנים. בשנת 2007 נוספו עקב הריבוי הטבעי כ-4,070 תושבים. בעשור האחרון נרשמה מגמת עלייה איטית במספר הלידות בעיר, כאשר בשנת 2007 נרשמה עלייה משמעותית במרכיב זה, בהשוואה לשנת 2006 - עלייה של כ-16% (ב-2006 הריבוי הטבעי עמד על כ-3,500). שיעור הלידות ל-1,000 תושבים אצל יהודים ואחרים עמד בשנת 2007 על 19.2, לעומת 25.1 אצל ערבים (ההבדל נובע ממבנה גילים צעיר יותר ומרמת פריון גבוהה יותר אצל ערבים). עם זאת, בעשור האחרון חל צמצום הדרגתי בפערי הילודה בין שתי האוכלוסיות.

מאזן ניידות - החל בשנות ה-60' מאזן הניידות בת"א-יפו היה שלילי. מאזן הניידות השלילי החל להצטמצם בהדרגה מאמצע שנות ה-90'. בשנת 2003 מאזן הניידות, הפך משלילי לחיובי (ועמד על 232) ובשנת 2004 גדל מאזן הניידות לכדי 4,375, כלומר מספר המשתקעים בעיר היה גבוה באופן ניכר ממספר העוזבים את העיר. בשנת 2005 המשיך מאזן הניידות להיות חיובי והוא ירד במעט ל-3,710, בשנת 2006 המאזן המשיך להיות חיובי אם כי הצטמצם בצורה ניכרת לכדי 820, מגמה שהמשיכה גם בשנת 2007 בה המאזן הצטמצם לכדי כ-500 תושבים.

בדיקת מאפייני האוכלוסייה מגלה שבניידות בין יישובים, בשנת 2006, ת"א-יפו קלטה בעיקר משפחות צעירות בגילאי 25-44, ובדומה לעבר היא היוותה "אבן שואבת" לצעירים בגילאי 15-24, שרובם הגדול רווקים. יש לציין שבקרב סך כל המשתקעים לא נכללים עולים חדשים שמקום

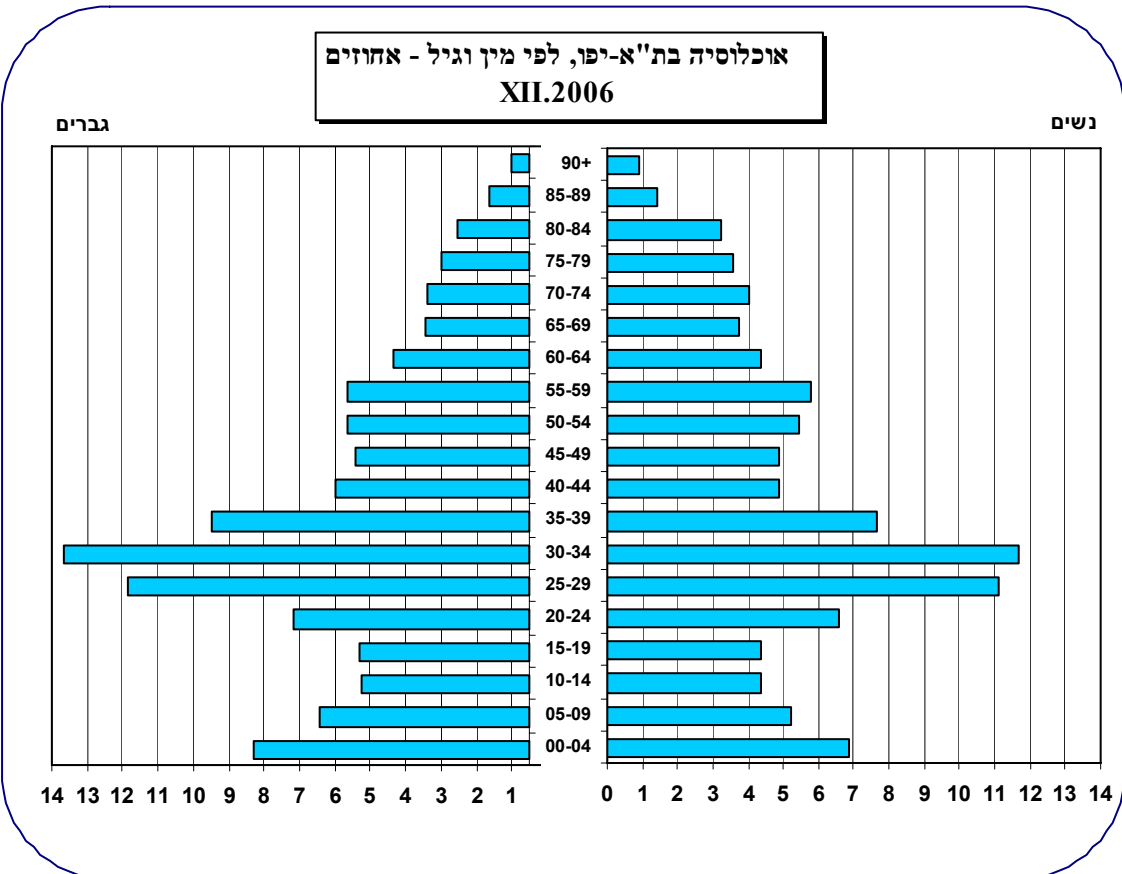
המגורים הראשון שלהם הוא ת"א-יפו, ואילו בקרב העוזבים נכללים עולים חדשים שעזבו את העיר למקום מגורים קבוע (מספר העולים החדשים שהשתקעו בת"א-יפו ב-2006 היה 1,286).

מאזן הניידות הכולל, קרי מאזן המשתקעים בעיר (כולל עולים) פחות עוזבים (כולל תושבים המתגוררים בחו"ל למעלה משנה) עמד על כ-1,360 תושבים, כלומר מאזן הניידות הכולל בעיר לשנת 2006 היה חיובי אך הצטמצם באופן ניכר בהשוואה למאזן הניידות הכולל של שנת 2005 שעמד על כ-4,000 איש. (בשלב פרסום השנתון עדיין לא התקבל המאזן הניידות הכולל לשנת 2007).

עולים חדשים - אומדן סך כל העולים החדשים המתגוררים בת"א-יפו אשר עלו לישראל החל ב-1990 עמד בדצמבר 2006 על כ-48,360 (12.4% מאוכלוסיית ת"א-יפו). העולים בעיר מרוכזים בעיקר ברבעים 7, 8 ו-9 בדרום (ראה מפת הרבעים בעמ' 28). בעבר אוכלוסיית העולים הייתה צעירה יותר בהשוואה לכלל אוכלוסיית העיר. בשנים האחרונות מגמה זו משתנה ומבנה הגילים של העולים בת"א-יפו הופך להיות דומה ואף מבוגר יותר בהשוואה לזה של כלל אוכלוסיית העיר, דבר הבא לידי ביטוי בחציון הגיל, שעמד בסוף 2006 על 34.9 בקרב העולים בהשוואה ל-34.1 בקרב כלל התושבים בעיר.

מבנה הגילים ומצב משפחתי

האוכלוסייה בת"א-יפו מבוגרת יחסית, עם אחוז נמוך של ילדים (17.4% ילדים בגיל 0-14, בהשוואה ל-28.3% בישראל) ואחוז גבוה של קשישים (14.6% קשישים בגיל 65 ומעלה, לעומת 9.9% בישראל), במיוחד ברבעים 1, 3 ו-4. יחד עם זאת, ישנם סימנים למגמה של עצירת הזדקנות האוכלוסייה ואף להצערה, בעיקר בצפון הישן ובמרכז העיר. החל בשנות השמונים מסתמנת ירידה הדרגתית ובשנים האחרונות חלה התניצבות בגיל החציוני של תושבי ת"א-יפו: מ-36.0 במפקד 1983 ל-34.1 בשנת 2006. על אף זאת, עדיין אוכלוסיית העיר מבוגרת מזו של ישראל, בה הגיל החציוני ב-2006 היה 28.6 שנים.

אחוז המשפחות החד-הוריות בעיר גבוה יחסית ונמצא בעלייה מתמדת משנה לשנה: בדצמבר 2007 הגיע שיעורן ל- 21.4% מכלל המשפחות עם ילדים בעיר לעומת 12.5% בישראל. בסוף שנת 2007 מספר המשפחות החד-הוריות עמד על 9,435 בהשוואה לתחילת שנות ה-90' בה היו 4,600 משפחות חד-הוריות, כלומר מספרן של המשפחות הללו יותר משהכפיל את עצמו מתחילת שנות ה-90' של המאה שעברה.

בהשוואה לערים אחרות, מתגורר בת"א-יפו אחוז גבוה של רווקים ורווקות ומספרם נמצא בעלייה. ב-2006 עמד שיעור הרווקים בעיר על כ-41% מקרב הגברים ושיעור הרווקות עמד על כ-35% מקרב הנשים, בעוד שהשיעור המקביל בישראל היה כ-34% וכ-27%, בהתאמה.

אוכלוסייה לפי אזור בעיר

בחינת התפרסות האוכלוסייה בסוף 2006 מראה שכרבע מתושבי העיר מתגורר בעבר הירקון; 12.8% ברובע 1 ממערב לאילון, ו-12.6% ברובע 2 ממזרח לאילון. בצפון העיר מתגוררים 25.7% מהתושבים, מהם 14.6% ברובע 3 ממערב לרחוב אבן גבירול, ו-11.1% ברובע 4 ממזרח לרחוב אבן גבירול. באזור המרכז (רבעים 5 ו-6), מתגוררים 9.6% מכלל התושבים בעיר. האוכלוסייה בדרום כוללת את יפו (רובע 7) ובה 12.2%, סביבת התחנה המרכזית (רובע 8) ובה 6.7% ודרום מזרח (רובע 9) בו מתגוררים 20.1% מהתושבים.

אזורים בהם נרשם גידול משמעותי באוכלוסייה לאורך תקופה ארוכה יחסית 1983-2006 (שנת 1983 הייתה שנת מפקד אוכלוסין) הם: רובע 1 (חלקה של האוכלוסייה ברובע זה גדל מ-10.3% ל-12.6%) ורובע 2 בעבר הירקון (חלקה של האוכלוסייה גדל מ-10.3% ל-12.6%). זאת בעיקר בעקבות בנייה ואיכלוס של שכונות חדשות: כוכב הצפון, רמת אביב החדשה, המשתלה ותל ברוך החדשה. לתושבי שכונות אלה מאפיינים שונים מאלו של כלל העיר: הם צעירים יחסית משאר תושבי העיר (גיל חציוני 30), שיעור הנשואים ביניהם גבוה יותר וכך גם שיעור המשפחות שיש להן ילדים עד גיל 17. מנגד, אחוז משקי הבית בהם מבוגרים מעל גיל 65 נמוך בהשוואה לשאר העיר. ברובע 9 - דרום מזרח העיר, השינויים בתקופת 1983-2006 היו קטנים. שיעור האוכלוסייה ברובע מכלל אוכלוסיית העיר נשאר יציב לאורך השנים. ברבעים 5 ו-6 במרכז העיר נשמרת יציבות יחסית לאורך השנים, כך שהשינויים היו קטנים ביותר מ-8.4% ל-9.6%. בשאר אזורי העיר חלקם היחסי של התושבים מכלל אוכלוסיית העיר הצטמצם: ירידה ברובע 4 מ-12.6% ל-11.1%; ברובע 3 ההפחתה קטנה מ-15.5% ל-14.6%; גם ביפו (רובע 7) חל צמצום מ-14.1% ל-12.2%; וברובע 8 מ-7.6% ל-6.7%.

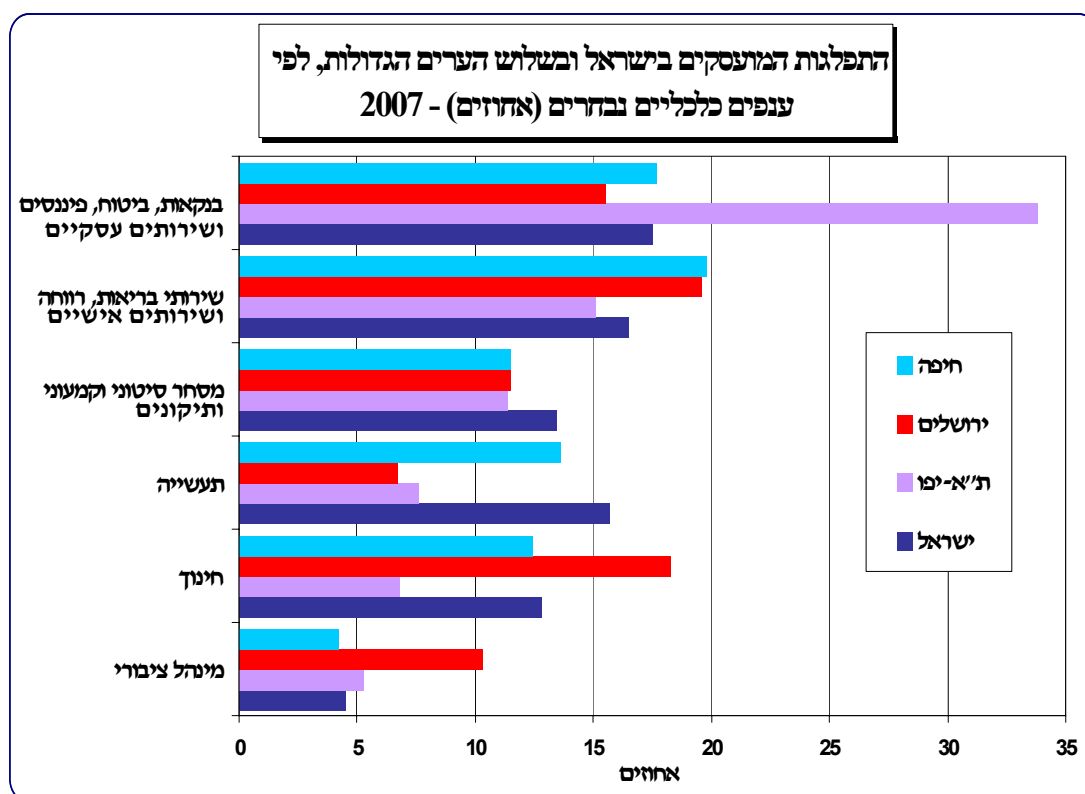
תעסוקה

מועסקים בתל-אביב-יפו

מספר המועסקים בת"א-יפו הגיע בשנת 2007 ל-366,200 איש. ת"א-יפו מהווה מרכז לתעסוקה כלל ארצי ומספר המועסקים בה בשנת 2007 מהווה כ-14% מכלל המועסקים בישראל, לעומת ירושלים שחלקה מגיע לכ-9% (240,700 מועסקים), וחיפה - 6% מסך כל המועסקים בארץ (162,700 מועסקים). מספר המועסקים בעיר בשנת 2007 גבוה בכ-4% בהשוואה לשנת 2006. בעשור האחרון (מאז שנת 1997), גדל מספר המועסקים בתל-אביב-יפו בכ-13%.

התפלגות המועסקים בעיר לפי ענף כלכלי מעלה כי קיים ריכוז גבוה יחסית של מועסקים בענפים הבאים: שירותים עסקיים (25%), מסחר סיטוני וקמעוני (11%), בנקאות, ביטוח ופיננסיים (9%), שירותים קהילתיים, חברתיים ואישיים (8%) ובתעשייה (8%).

ניתוח חלקם של המועסקים בת"א-יפו מכלל המועסקים בישראל, לפי ענף, מחזק את הטענה על מעמדה של ת"א-יפו כמרכז פיננסי-כלכלי כלל ארצי: בענף בנקאות, ביטוח ופיננסיים עובדים בת"א-יפו 36% מכלל המועסקים בענף זה בכל הארץ; בענף שירותים עסקיים מועסקים בעיר 24% מסה"כ המועסקים בענף בישראל. יש לציין שבת"א-יפו מצויים כ-17% ממשרדי הבנקים בישראל ומספר המשרות בהם מגיע ל-54% מסה"כ המשרות בבנקים בארץ.

בשנת 2007 37% מהמועסקים בת"א-יפו היו תושבי העיר, 54% נוספים התגוררו במטרופולין ת"א ו-9% מהמועסקים הגיעו לעבודה מחוץ למטרופולין. במשך השנים ירד חלקם של תושבי העיר העובדים בה מבין כלל המועסקים בת"א-יפו; בשנות השישים היו המועסקים בעיר שגם התגוררו בה למעלה ממחצית מהמועסקים בה (כ-60%), בשנות השבעים והשמונים הצטמצם חלקם בהדרגה, ומשנת 1990 תושבי ת"א-יפו העובדים בעיר מהווים קרוב לשליש (34%-38%) מכלל המועסקים בה.

כוח העבודה ותעסוקה של תושבי ת"א-יפו

ההשתייכות לכוח העבודה (אחוז המשתתפים בכוח העבודה האזרחי מאוכלוסיית בני 15 ומעלה) גבוהה בקרב תושבי ת"א-יפו יחסית לירושלים, חיפה וישראל בכלל; בשנת 2007, 66% מתושבי תל-אביב-יפו שייכים לכוח העבודה, בהשוואה לכ-45% בירושלים, כ-56% בחיפה ובכלל הארץ. כוח העבודה בת"א-יפו מורכב ב-2007 מ-51% גברים ו-49% נשים. בשני העשורים האחרונים גדל היקף ההשתייכות לכוח העבודה בעיקר בקרב נשים; ב-1985 השתייכו לכוח העבודה רק 40% מתושבות העיר בגילאי 15 ומעלה, לעומת 62% בשנת 2007. בקרב הגברים תושבי העיר שיעור ההשתתפות בכוח

העבודה ב-2007 הוא כ-71%. שיעורי ההשתייכות לכוח העבודה עולים יחד עם העלייה בהשכלה, והדבר בולט במיוחד בקרב נשים.

מועסקים תושבי ת"א-יפו עוסקים בעיקר במכירות ושירותים (22%), במקצועות אקדמיים (21%), ובמקצועות חופשיים וטכניים (17%). בהשוואה לתושבי ישראל, שיעור גבוה מתושבי העיר עוסקים במקצועות אלו, בעוד ששיעור המועסקים תושבי העיר שהם עובדים מקצועיים נמוך יחסית לשיעור העובדים המקצועיים בישראל.

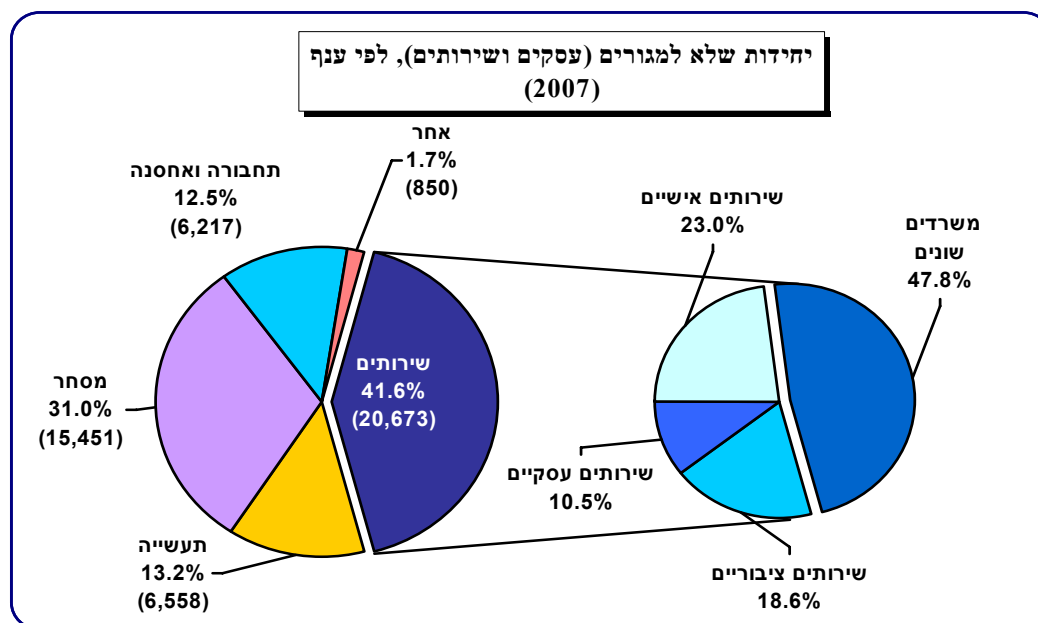
דורשי עבודה בלשכות התעסוקה בת"א-יפו

מספר דורשי העבודה בשנת 2007 הוא הנמוך ביותר בשבע השנים האחרונות. בשנה זו חלה ירידה של כ-8% בממוצע החודשי של דורשי העבודה בעיר: 8,074 דורשי עבודה בממוצע בחודש, לעומת 8,812 בשנת 2006. 45% מדורשי העבודה הם גברים, 55% נשים.

מסחר, שירותים ותעשייה

מסחר ושירותים

מנתוני קובץ חייבי ארנונה שלא למגורים עולה כי בסוף שנת 2007 הגיע מספר היחידות שלא למגורים בת"א-יפו ל-49,749 ושטחן הסתכם ב-11 מיליון מ"ר. בהשוואה לשנה הקודמת עלה מספר היחידות ב-0.4% ושטחן עלה ב-2.6%.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עורכת סקר המבוסס על מדגם מתוך אוכלוסיית העוסקים הפעילים הרשומים בקובצי מע"מ. החל בשנת 2004 השתנתה שיטת הדגימה על פיה נאספים הנתונים. הערכים המספריים שהתקבלו בשיטה החדשה שונים מהנתונים שהתקבלו בעבר. עם זאת, התפלגות העוסקים והפדיון בקטגוריות השונות של ענפי המסחר והשירותים נשארה דומה לעבר, וכן נשמר היחס בין הערים הגדולות. על פי נתוני סקר זה מספר העוסקים הפעילים בעיר בענפי במסחר והשירותים הגיע ב-2006 ל-42,129 - מספר זה כולל נתונים על העוסקים בתחבורה, אחסנה ותקשורת שלא נכללו בעבר בעוסקים הפעילים. מספר העוסקים הפעילים ללא העוסקים בתחבורה

אחסנה ותקשורת הגיע בשנת 2006 ל-39,935. עלייה של כ-2% בהשוואה לשנת 2005. הפדיון (כולל העוסקים בתחבורה אחסנה ותקשורת) עמד על 149,689 מיליוני ₪. ללא העוסקים בתחבורה אחסנה ותקשורת הפדיון עמד על 129,130 מיליוני ₪, עלייה של כ-14% בהשוואה לאשתקד. בשנת 2006 היוו העוסקים הפעילים בענפי המסחר והשירותים בעיר 13% מסה"כ העוסקים בענפים אלו בישראל, הפדיון מענפי המסחר והשירותים בת"א-יפו היווה כ-21% מסה"כ הפדיון בענפים אלו בישראל.

בת"א-יפו ריכוז גבוה במיוחד של עוסקים פעילים בענפים הבאים: בנקאות, ביטוח ומוסדות פיננסים (כ-18% מהעוסקים הפעילים בתחום זה בישראל וכ-43% מהפדיון הארצי מענפים אלו), שירותים אישיים (כ-18% מהעוסקים הפעילים וכ-34% מהפדיון), שירותים עסקיים, נכסי דלא ניידים והשכרה (16% מהעוסקים הפעילים, ו-28% מהפדיון).

תעשייה

בסוף שנת 2007 הגיע מספר מפעלי התעשייה בת"א-יפו ל-6,558, הכוללים שטח של כ-1.33 מיליון מ"ר. המאפיין את ענף התעשייה בעיר הוא ירידה הדרגתית במספר המפעלים ובשטחם בעשרים השנים האחרונות. מספר המפעלים ירד ב-26% בעשרים השנים האחרונות.

תיירות

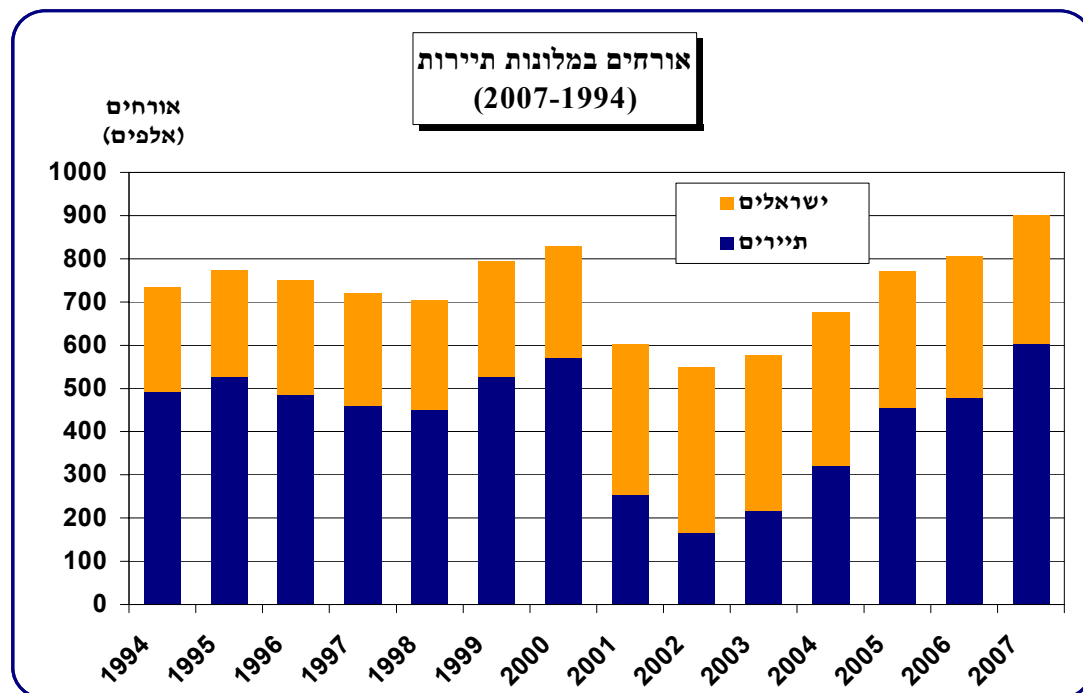
בשנת 2007 נמשכה מגמת ההתאוששות בענף התיירות בישראל שהחלה ב-2003, זאת לאחר שנתיים של שפל (2001-2002). שנות השפל נבעו בעיקר מהמצב הביטחוני בארץ בשנים הללו וממגמה של האטה בתיירות העולמית (בעקבות המיתון ואירועים ביטחוניים עולמיים כגון אירועי ה-11 בספטמבר 2001). ירידה קלה במדדי התיירות הורגשה בחודשים אוגוסט - ספטמבר 2006 בשל מלחמת לבנון השנייה.

בסוף שנת 2007 פעלו בתל-אביב 46 מלונות תיירות שכללו 6,067 חדרים המהווים כ-14% מסה"כ בתי המלון לתיירים וכ-13% ממספר החדרים בהם בישראל. יש לציין, שבירושלים פועלים כ-20% מהמלונות וכ-19% ממספר החדרים בישראל ובחיפה פועלים כ-4% מהמלונות בישראל ו-3% מכלל החדרים במלונות תיירות בישראל.

בשנת 2007 הגיע מספר האורחים (תיירים וישראלים) והלינות במלונות התיירות ל-900 אלף אורחים וכ-2.5 מיליון לינות (עלייה של 12% במספר האורחים ו-14% במספר הלינות בהשוואה ל-2006). מניתוח הנתונים לאורך זמן עולה כי שנת 2000 הייתה שנת שיא בתיירות בישראל בכלל ובת"א-יפו בפרט. הנפילה החדה התרחשה בשנת 2001, ונמשכה בשנת 2002 (שנת זו הייתה שנת שפל שלא הייתה כמותה מאז שנות ה-70), אך בשנת 2003 החלה התאוששות שנמשכה גם בשנים 2004-2007 (בהשוואה לשנת 2000 - שנת שיא בתיירות, בשנת 2007 הייתה עלייה של כ-9% במספר האורחים ועלייה של כ-25% במספר הלינות).

בשנת 2007 חלה עלייה של 26% במספר התיירים שביקרו בעיר בהשוואה לשנת 2006, התיירים מחו"ל היוו בשנה זו 67% מהאורחים בעיר (602,800) וכ-79% (1,968,100) מסה"כ הלינות. התיירים שהתארחו במלונות התיירות בת"א-יפו ומספר הלינות שלהם היוו 22%-23% מהסה"כ הארצי. ממוצע לינות לתייר בת"א-יפו ובירושלים מגיע ל-3.3, בחיפה 2.9 (בישראל ממוצע הלינות לתייר הוא 3.1). כתוצאה מההתאוששות בתיירות תפוסת המיטות והחדרים הממוצעת בעיר

נמצאת במגמת עלייה בין השנים 2003-2007 והגיעה בשנת 2007 לכ-56% וכ-73%, בהתאמה, בהשוואה לכ-33% וכ-42%, בהתאמה בשנת 2003. תפוסת החדרים במלונות התיירות בת"א-יפו הייתה גבוהה מזו שבירושלים ובחיפה ובכל הארץ.

דיור

כללי

בסוף שנת 2007 הגיע מספר יחידות הדיור בת"א-יפו ל-229,934. כ-78% מסה"כ היחידות (180,185 דירות) משמשות למגורים, וכ-22% הן יחידות שלא למגורים (49,749 יחידות). האחרונות מתחלקות ליחידות המשמשות לשירותים (ציבוריים, עסקיים ואישיים) כ-42%, מסחר - 31%, תעשייה - 13% ו-14% לשימושים אחרים.

מספר היחידות למגורים ושטחן נמצאים בעלייה רצופה לאורך השנים. החל משנת 1995 קצב הגידול השנתי במספר יחידות הדיור נע בין 1% ל-2% (ב-2007 חלה עלייה של כ-1% במספר היחידות למגורים בהשוואה לשנה קודמת), קצב הגידול בשטח היחידות מעט מהיר יותר ונע בין 2% ל-3%.

יחידות דיור למגורים

שכונות מגורים מובהקות קיימות בעבר הירקון (רבעים 1 ו-2), צפון העיר (רבעים 3 ו-4) ובדרום מזרח העיר (רובע 9), בהם 85% ויותר מהיחידות משמשות למגורים.

בשלושת העשורים האחרונים חל גידול משמעותי במספר הדירות בעבר הירקון בעקבות בנייתן של שכונות חדשות (למשל: אזורי חן, כוכב הצפון, רמת אביב החדשה, המשתלה, תל ברוך החדשה). גידול בהיקף מצומצם יותר חל בדרום מזרח העיר (בעיקר בשכונות: יד אליהו, נחלת יצחק, כפר שלם). לעומת זאת, במרכז העיר (רבעים 5 ו-6), בחלקים שונים ביפו ובדרום העיר נרשמה מגמה של צמצום במספר הדירות עד שנת 1991, בשנים 1992-2007 עלה מספר הדירות באזורים אלו.

בשנים 1979-2006 חל גידול בשטח הממוצע לדירה בעיר (הכוונה לשטח נטו) מכ-63 מ"ר ב-1979 לכ-78 מ"ר ב-2007. הדירות ששטחן הממוצע הוא הגבוה ביותר נמצאות בעבר הירקון - 110-107 מ"ר בממוצע. גם בצפון החדש (רובע 4) הדירות גדולות יחסית: כ-84 מ"ר בממוצע. ברובע 8 הדירות הן הקטנות ביותר: 60 מ"ר בממוצע. ביתר אזורי העיר נע גודל הדירות בין 67 ל-70 מ"ר.

מרכזיותה של העיר במטרופולין תורמת למחיר הגבוה של הדירות בה (לרכישה, ובמידה קטנה יותר - גם לשכירה). עפ"י סקרי מחירי דירות בבעלות הדיירים הנערכים ע"י הלמ"ס, נמצא כי מחירי הדירות גבוהים בת"א-יפו בהשוואה לירושלים, לחיפה ולכל הארץ. ברבע הראשון של שנת 2008 היה המחיר הממוצע לדירה בת"א-יפו 1,158,900 ש"ח, גבוה ב-54% מאשר בכל הארץ, ב-10% ממחירן בירושלים וב-145% גבוה יותר מאשר בחיפה. מחירי הדירות בבעלות בת"א-יפו עלו בשש השנים האחרונות מ-976,800 ש"ח ברבע הראשון של שנת 2002 ל-1,158,900 ש"ח בתקופה המקבילה ב-2008, עלייה של 19%, בירושלים חלה אף עלייה חדה יותר של כ-36%, בעוד שבחיפה חלה ירידה של 22%. מסקר שכר דירה חודשי של דירות בשכירות שנערך על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נמצא כי ברבעון הראשון של שנת 2008 הגיע שכר הדירה הממוצע בת"א-יפו ל-3,252 ש"ח לחודש, עלייה של כ-6% בהשוואה לשנה הקודמת. בישראל ובירושלים לא חל בו כמעט כל שינוי בשנה זו (ירידה שבין כ-1% עד לכ-2%), בעוד שבחיפה ירד שכר הדירה הממוצע בכ-10%.

בנייה

כללי

מצב שטח התחלות הבנייה בת"א-יפו בשלושת העשורים האחרונים מאופיין בתנודתיות. יחד עם זאת מהסתכלות כללית על תקופה זו ניתן לראות שתי תקופות שיא ותקופת שפל אחת: בתחילת שנות ה-70 (1971-1973) הייתה תקופת שיא, שטח התחלות הבנייה בעיר נע בין 654.4-719.9 אלף מ"ר לשנה. בסוף שנות ה-90 (1998-2000) הייתה תקופת שיא בה שטח התחלות הבנייה היה הגבוה ביותר בשלושים השנה האחרונות והוא נע בין 802.5-813.6 אלף מ"ר לשנה. תקופת שפל בשטח התחלות הבנייה הייתה בשנות ה-80 (1980-1990) כאשר נקודת השפל הנמוכה ביותר בשלושים השנים האחרונות הייתה בשנת 1985, אז הגיע שטח התחלות הבנייה ל-107 אלף מ"ר בלבד. בחמש השנים האחרונות נרשמה תנודתיות ושטח התחלות הבנייה נע בין 427.3 אלף מ"ר בשנת 2003 ל-534.2 אלף מ"ר בשנת 2007, למעט שנת 2005. בשנת 2005 שטח התחלות הבנייה היה 296.0 אלף מ"ר בלבד, זהו שטח התחלות הבנייה הנמוך ביותר מאז 1990.

סה"כ שטח התחלות הבנייה בת"א-יפו בשנת 2007 (העומד על 534.2 אלף מ"ר), גדול יותר מאשר בירושלים (422.2 אלף מ"ר) ובחיפה (66.6 אלף מ"ר). בחמש השנים האחרונות הגיע שיעור התחלות הבנייה בתל-אביב-יפו ל-6%-8% מכלל שטח התחלות הבנייה בישראל (למעט שנת 2005 אז הגיע השיעור ל-4%).

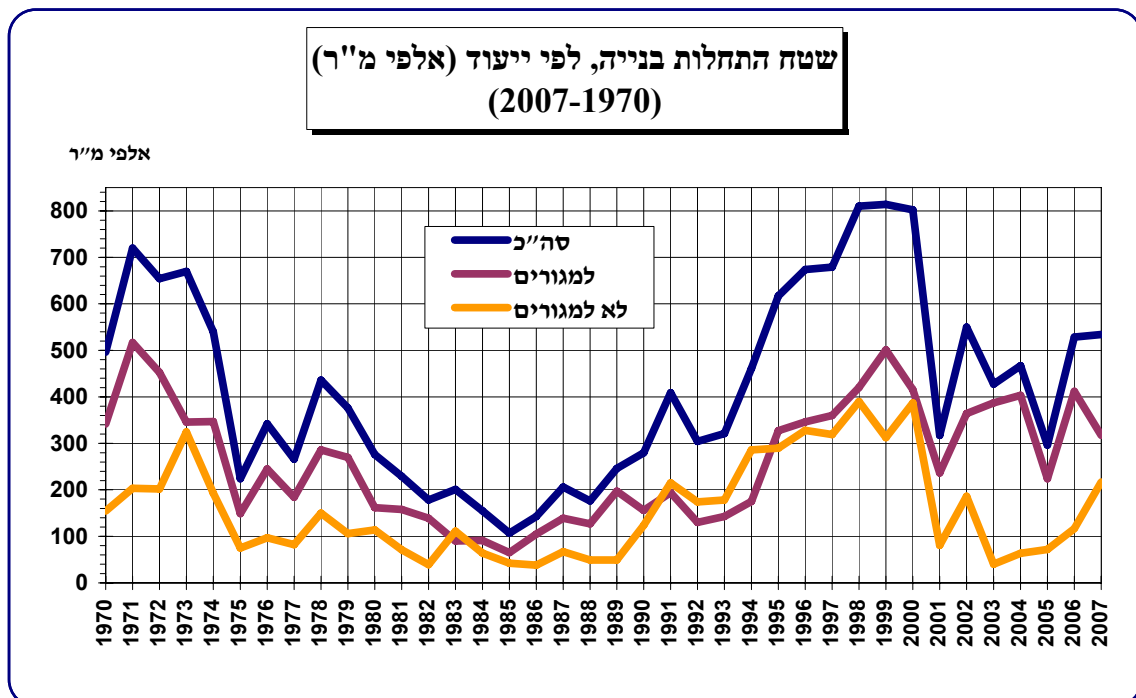
באופן טבעי קיים קשר הדוק בין השינויים בשטח התחלות הבנייה לשינויים בשטח גמר הבנייה בעיר. תקופות שיא בשטח התחלות הבנייה מובילות לאחר כשנתיים-שלוש לתקופות שיא בגמר בנייה וכך גם לגבי תקופות השפל בהתחלות הבנייה. למשל שנת 1988 הייתה נקודת שפל בשלושים השנים האחרונות בשטח גמר הבנייה והיא ככל הנראה תוצאה של שנת 1985 שהייתה שנת שפל בשטח

התחלות הבנייה. בחמש השנים האחרונות שטח גמר הבנייה היה בירידה, בין השנים 2007-2003 שטח גמר הבנייה הממוצע לשנה היה כ-450 אלף מ"ר, למעט שנת 2005 שהייתה שנת שיא ושטח גמר הבנייה בעיר הגיע ל-733.8 אלף מ"ר.

בנייה לפי ייעוד

השינויים הגדולים ביותר חלו בבנייה שלא למגורים (בנייה להארח, עסקים, משרדים, תעשייה, מלאכה ומבני ציבור). קצב הגידול בשטח התחלות הבנייה בשנות ה-90 ובעיקר בשנים 1994-2000 היה גדול יותר בבנייה שלא למגורים, בהשוואה להתחלות בנייה למגורים. ההאצה המשמעותית בהתחלות בנייה שלא למגורים התרחשה בשנים 1991 ו-1994-2000. בשנת 2001 חלה ירידה חדה בשטח התחלות הבנייה שלא למגורים - 79% בהשוואה לשנת 2000. החל בשנת 2004 שטח התחלות הבנייה שלא למגורים נמצא בעלייה והגיע בשנת 2007 ל-216.9 אלף מ"ר, אך הוא עדיין נמוך בהשוואה לשנות השיא 1994-2000.

שטח התחלות הבנייה למגורים מאופיין בתנודתיות בחמש השנים האחרונות. בשנת 2007 שטח התחלות הבנייה למגורים הגיע ל-317.3 אלף מ"ר, ירידה של 23% בהשוואה לשנת 2006.

משנת 1995 מהווה הבנייה למגורים את רוב הבנייה בעיר (בשנת 2007 - 59% משטח התחלות הבנייה ו-72% משטח גמר הבנייה). לכן, מגמות שהוצגו לגבי סה"כ הבנייה בעיר באות לידי ביטוי גם במספר הדירות שנבנו בשנים אלו. מספר הדירות שבנייתן החלה גדל לאורך שנות התשעים מ-1,165 בשנת 1991, עד לשיא של 2,198 דירות בשנת 1999. הירידה החדה בשטח התחלות הבנייה ב-2001 באה לידי ביטוי במספר דירות קטן יחסית שהחלו בבנייתן בשנה זו - 901 בלבד (ב-55% פחות בהשוואה לשנת 2000). בין השנים 2002-2006 חלה תנודתיות במספר דירות שנבנו. מספר הדירות שבנייתן החלה בכל שנה נע בין 1,219 ל-2,158. מספר הדירות שהוחל בבנייתן בשנת 2006 (2,158 דירות) הוא מספר הדירות הגבוה ביותר שהחלו בבנייתן מאז שנת 1999. בשנת 2007 החלו לבנות 1,832 דירות.

בנייה לפי אזורי העיר

התחלות **בנייה למגורים** בשנים 2007-2003 היו בעיקר בעבר הירקון (ברבעים 1 ו-2) כ- 45% משטח התחלות הבנייה למגורים, בצפון הישן (ברבעים 3 ו-4) כ- 17%, במרכז העיר (רבעים 5 ו-6) כ- 15%, ביפו ובדרום העיר (ברבעים 7 ו-8) כ- 14% משטח התחלות הבנייה למגורים. התחלות **בנייה שלא למגורים** היו בתקופה זו בעיקר בעבר הירקון (ברבעים 1 ו-2) כ- 57%, במרכז העיר (רבעים 5 ו-6) כ- 22% משטח התחלות הבנייה שלא למגורים, וביפו (ברובע 7) כ- 12% משטח התחלות הבנייה שלא למגורים.

האזורים העיקריים בהם הסתיימה **הבנייה למגורים** בשנים 2007-2003 היו בעיקר בעבר הירקון (רבעים 1 ו-2) כ- 42%, בצפון הישן (ברבעים 3 ו-4) כ- 17% וביפו ודרום העיר (רבעים 7 ו-8) כ- 17% משטח גמר הבנייה למגורים. האזורים העיקריים בהם הסתיימה **הבנייה שלא למגורים** היו בעיקר במרכז העיר (רבעים 5 ו-6) כ- 42% משטח גמר הבנייה שלא למגורים, בצפון העיר (רבעים 3 ו-4) כ- 18% ובעבר הירקון (ברבעים 1 ו-2) כ- 17%.

תשתיות

מים

בשנת 2007 הסתכמה צריכת המים העירונית בעיר בכ- 49 מיליון מ"ק, כאשר 60% מיועדים למגורים. הצריכה השנתית לנפש בת"א-יפו בשנת 2006 הייתה 68.5 מ"ק, והיא גבוהה ב- 14% בהשוואה לישראל (60.0 מ"ק לנפש). יש לכך מספר הסברים: העובדים הזרים החיים בעיר, אך אינם נספרים כחלק מהאוכלוסייה; בת"א-יפו משקי הבית קטנים יותר מאשר בישראל, ובמשקי בית קטנים הצריכה גדולה יותר באופן יחסי; האוכלוסייה בעיר מבוגרת בהשוואה לאוכלוסיית ישראל, ואוכלוסייה מבוגרת צורכת יותר מים.

השוואת צריכת המים בין 2007 לבין 2006 מראה על עלייה משמעותית של כ- 7% בצריכת המים, זאת בהמשך לעלייה של 3% בצריכת המים בין 2006 ל-2005. ב-2007 העלייה בצריכת המים הייתה בתעשייה, בתי מלון, עסקים וכו' (10.1%) במגורים וגינון (6.5%), בגינון עירוני וציבורי (9.7%), ובצרכנים עירוניים הכוללים גופים עירוניים ואת אגף שיפור פני העיר (5.0%).

כבישים

הרשת העירונית של הכבישים הסלולים הגיעה בסוף 2006 לאורך של 837 ק"מ ושטח של 6,700 דונם, שמהווים כ- 13% משטח העיר (יש לציין כי בשנת 2007 לא נערך סקר דרכים). מבחינת איכות הכבישים בעיר, הנמדדת באמצעות "אינדקס מצב המיסעה" (PCI) הנע בין 0 ל-100 (מנמוך לגבוה), עולה כי הציון הממוצע המשוקלל ב-2006 הוא 75, ו-63% מכבישי האספלט בעיר הם במצב טוב עד טוב מאוד (ציון 70 - 100) בהשוואה ל-66% בשנת 2005. בשנים 1999-2004 נרשמה מגמה רצופה של שיפור באיכות המיסעות (מציון 56 בשנת 1999 המוגדרת כרמת שירות "בינונית" עד לרמה של 78 המוגדרת כ"טובה" בשנת 2004). בשנת 2006 הייתה ירידה במדד ה-PCI לערך של 75 (עדיין מצב טוב). ב-2006 איכות הכבישים בצפון העיר ובמרכזה הייתה "בינונית-טובה" וציוני ה-PCI נעו בין

69 ל-79, ואילו בדרום העיר ברבעים 7 ו-8 המצב היה פחות טוב יחסית והוגדר כ"בינוני" כאשר הציונים בו היו 65 ו-67, בהתאמה. מצב הרחובות העורקיים היה "טוב" - 81. במהלך 2007 נערך סקר הנדסי למצב המדרכות בעיר, הנמדד באמצעות "אינדקס מצב המדרכות" - SCI (האינדקס נע בין 0 ל-100, מנמוך לגבוה). מצב המדרכות בעיר ב-2007 מוגדר כ"בינוני" (SCI=63).

שיקום התשתיות ושיפור התחזוקה

משנת 1999 העירייה החלה בביצוע תוכנית חומש של פרויקט שיקום ושיפור תשתיות (שש"ת). הפעולות בשש"ת נעשות בתחומים הבאים: ריבוד כבישים ותיקון מדרכות, גנים וגינון, תאורת רחוב, ריהוט רחוב ועוד. תכנון הפרויקט נעשה בשיתוף ועדי השכונות הרלוונטיות. בשנים 1999 - 2004 התוכנית בוצעה ב-57 שכונות הפרושות בכל חלקי העיר, בהוצאה של כ-222 מיליון ש"ח. ברבעון האחרון של שנת 2004 החל סבב שני של פרויקט שש"ת וב-2007 נכללו בפרויקט 10 שכונות בתקציב כולל של 15 מיליון ש"ח.

שטחי הגינון בטיפול העירייה

באוגוסט 2008 השתרעו שטחי הגינון שבטיפול העירייה על 5,232 דונם (לא כולל פארק דרום ופארק הירקון); מזה: 35% גנים, 28% חורשות ו-37% פסי ירק, איי תנועה, גינון בחופים ואחר. שטחי הגינון שבטיפול העירייה מהווים 10.2% מסה"כ שטח העיר. שטחו של פארק הירקון (גני יהושע) הוא כ-3,000 דונם, בפארק דרום היו בסוף שנת 2007 כ-500 דונם מפותחים.

תחבורה

בסוף 2007 היו רשומים בעיר 240,558 כלי רכב מנועיים. במהלך שנת 2007 נוספו למצבת כלי הרכב המנועיים 12,800 כלי רכב - עלייה של 5.6% בהשוואה לשנה הקודמת. בכך נמשכת מגמת העלייה משנת 2006 במספר כלי הרכב הרשומים בעיר. מספר המכוניות הפרטיות עמד ב-2007 על 175,337 (כ-73% מסה"כ כלי הרכב בת"א-יפו). יש להדגיש שחלק מכלי הרכב הרשומים בעיר אינם בבעלות תושבי העיר, אלא בבעלות המדינה וחברות עסקיות, והמשתמשים בהם אינם בהכרח תושבי העיר. המכוניות הפרטיות הרשומות בעיר הן חדשות יותר מאלה שרשומות בערים אחרות בישראל (56% מהמכוניות הן משנת ייצור 2002 ואילך, לעומת 44% בערים בישראל). ת"א-יפו כעיר מטרופולינית מושכת אליה מאות אלפי אנשים הבאים לעבוד בה, לקנות, לבלות ולקבל שירותים שונים. תופעה זו באה לידי ביטוי במספר כלי הרכב הנכנסים לעיר, המגבירים את עומס התנועה, מקטינים את מהירות התנועה ויוצרים בעיות חנייה. ב-2007 הפיקו אגף התנועה והיחידה לתכנון אסטרטגי אומדנים להיצע החנייה בכל העיר. לפיהם סך כל מקומות החנייה בכל העיר הסתכם בכ-278,000. היצע החנייה נחלק לקטגוריות הבאות: חנייה ברחוב מסודרת וחופשית - כ-77,590, חנייה חלקית (לנכים, פריקה וטעינה בין שעות מסוימות) - 15,000, חנייה בחניונים פרטיים - כ-40,000, חניונים ציבוריים - 67,700 וחנייה פרטית במגורים - 77,600.

ב-2007 נרשמו כ-22.1 מיליון נוסעים ברכבת לעיר או ממנה - גידול של 12% בהשוואה ל-2006 ו-22% בהשוואה ל-2005. הנתונים מצביעים על מגמה של עלייה מתמשכת במספר המשתמשים ברכבת בנסיעתם לעיר וממנה משנת 1998 ואילך. ב-2007, 70% מהנוסעים ברכבת בישראל עשו זאת בנסיעה

לתל-אביב-יפו או מתל-אביב-יפו, נתון המצביע על היותה של תל-אביב-יפו צומת תחבורה חשוב וכן על היותה מוקד תעסוקתי ומקום מרכזי של קניות ובילוי.

ב-2007 פקדו את שדה דב 697,848 נוסעים בטיסות אזרחיות בהשוואה ל-606,163 נוסעים בשנת 2006 (עליה של כ-15%). אחוז הנוסעים בטיסות אזרחיות בשדה דב היווה כ-30% מסה"כ הטיסות האזרחיות בארץ.

תאונות דרכים

בשנת 2007 אירעו בת"א-יפו 2,275 תאונות דרכים עם נפגעים (19% מסה"כ התאונות בדרכים עירוניות בארץ). התאונות הנ"ל אינן כוללות תאונות שארעו בנתיבי איילון. החל בשנת 1997 ישנה מגמה מתמשכת של ירידה במספר תאונות הדרכים - ירידה של 48% במספר תאונות הדרכים בין השנים 1997 ל-2005. אולם, ב-2006 חלה עלייה של כ-3% בהשוואה לשנת 2005. אך, בשנת 2007, שוב, חלה ירידה של כ-2% בהשוואה לשנה הקודמת.

בתאונות אלו היו מעורבים 4,327 כלי רכב ו-3,360 נפגעים. רוב התאונות (93%) מוגדרות כתאונות קלות. מעל מחצית מהנפגעים בתאונות דרכים (56%) הם נהגים או נוסעים ברכב, 27% הם נהגים או נוסעים ברכב דו-גלגלי, 15% הם הולכי רגל והיתר רוכבי אופניים.

רמת חיים

הרמה החברתית-כלכלית הממוצעת של תושבי ת"א-יפו גבוהה בהשוואה לממוצע הארצי. עם זאת, קיימים פערים חברתיים כלכליים בין קבוצות אוכלוסייה שונות בעיר. בולט במיוחד הפער בין האוכלוסיות באזורים השונים בעיר: צפון העיר, שתושביו בעלי מעמד חברתי-כלכלי גבוה בהשוואה לדרום העיר ומזרחה (במדד חברתי-כלכלי שחושב על בסיס נתוני מפקד האוכלוסין 1995 מקבלים אזורי דרום העיר ומזרח העיר ציון נמוך ביחס לממוצע העירוני). על הרמה החברתית-כלכלית של תושבי העיר ניתן ללמוד ממכלול של משתנים. להלן יוצגו משתנים עיקריים המתייחסים לרמת החיים של תושבי העיר.

הכנסות והוצאות

ההכנסה הכספית החודשית (ברוטו) למשק בית בת"א-יפו (על פי סקר הוצאות משק הבית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) הגיעה בשנת 2007 ל-14,999 ש"ח. זוהי הכנסה גבוהה ב-16% בהשוואה לישראל, ב-20% בהשוואה לחיפה וב-49% בהשוואה לירושלים. ההוצאה החודשית הכוללת לתצרוכת של משק בית בת"א-יפו, עמדה בשנת 2007 על 12,887 ש"ח, גבוהה ב-11% בהשוואה לישראל, גבוהה ב-14% בהשוואה לירושלים וב-21% יותר מאשר ההוצאה החודשית לתצרוכת בחיפה.

דיור

שיעור התושבים בת"א-יפו המתגוררים בדירה בבעלותם, נמוך בהשוואה לשיעור המקביל בישראל, וכן ביחס לירושלים ולחיפה. בשנת 2007 פחות ממחצית מתושבי העיר (46%) התגוררו בדירה בבעלותם, בהשוואה ל-69% מתושבי ישראל, 58% בירושלים, ו-55% מתושבי חיפה שהתגוררו בדירה בבעלותם. צפיפות הדיור הממוצעת בעיר (במשקי בית יהודיים) הייתה 0.75 נפשות לחדר בשנת 2007, דומה לצפיפות הדיור הממוצעת בחיפה (0.72), אך נמוכה בהרבה מאשר בירושלים (0.96) ובישראל (0.84).

<u>זירות בשכירות</u>		<u>זירות בבעלות</u>		פירוט*
ישראל	ת"א-יפו	ישראל	ת"א-יפו	
26.1%	45.7%	69.3%	46.2%	% המתגוררים בדירות בבעלות / שכירות
2.95	2.46	3.99	3.54	חדרים בדירה למגורים
0.91	0.77	0.89	0.72	צפיפות דיור (נפשות לחדר)

*נתוני שנת 2007.

בעלות על מוצרים בני-קיימה

בשנת 2007 הייתה בבעלותם של 60.0% ממשקי הבית בת"א-יפו מכונית אחת לפחות (לעומת 60.9% ממשקי הבית בישראל, 45.6% בירושלים, ו-53.0% בחיפה). מחשב ביתי נמצא בבעלותם של 77.3% ממשקי הבית בעיר (בהשוואה ל-68.9% ממשקי הבית בישראל, 59.7% בירושלים, ו-69.7% בחיפה). שיעור משקי הבית המחוברים לאינטרנט גבוה יותר בת"א-יפו - 74.2%, מאשר בישראל (59.3%), בירושלים (46.1%) ובחיפה (65.4%). שיעור משקי הבית שבבעלותם טלפון סלולרי אחד לפחות (92.2%) גבוה במעט מנתון זה בישראל (89.3%) בחיפה (89.5%), ובירושלים (86.7%).

ביטוח לאומי

בדצמבר 2007 הגיע מספר מקבלי קצבאות זקנה בעיר ל-51,839 ומקבלי קצבת שאירים ל-8,977, סה"כ 60,816. שיעור מקבלי השלמת הכנסה בקרב מקבלי קצבת זקנה הוא 14.4% (לעומת 26% בישראל). השיעור המקביל בקרב מקבלי קצבת שאירים הגיע לכ-23% (בהשוואה לכ-29% בישראל). הזכאים לגמלת סיעוד הם נשים מגיל 60 וגברים מגיל 65 הגרים בביתם ותלויים בעזרת הזולת בביצוע רוב פעולות היום יום. בדצמבר 2007 היו בת"א-יפו 10,505 זכאים לקבל גמלת סיעוד והם מהווים כ-8% מכלל הזכאים בישראל (אחוז בני 65+ בעיר גבוה מהאחוז המקביל בישראל).

בדצמבר 2007, שולמה קצבת ילדים ל-44,045 משפחות בעיר עבור 80,902 ילדים בגילאי 0 - 17. מחוק הבטחת הכנסה נהנים בני 20 ומעלה שהם בגיל העבודה ללא מקור פרנסה, או שהכנסתם נמוכה מהרמה המינימלית המוגדרת בחוק. בדצמבר 2007 קיבלו הבטחת הכנסה 4,495 משפחות בת"א-יפו (לעומת 5,016 בשנה קודמת).

בשנת 2007 הגיע מספר מקבלי דמי אבטלה במוצע חודשי ל-3,110 והוא נמוך מן הממוצע החודשי ב-2006 (3,451). ב-2003 היה מספרם במוצע חודשי 4,427, כלומר מאז 2003 ישנה ירידה של כ-30% (בדומה לירידה שנרשמה בישראל). גילם הממוצע של מקבלי דמי אבטלה הוא 40.3 שנים (הנתון המקביל בישראל הוא 41.9). נמשכה הירידה העקבית בשיעור האבטלה במשק הישראלי מ-10.7% ב-2003 ל-7.3% בשנת 2007 (ול-6.7% ברבעון האחרון של שנת 2007). בת"א-יפו דווחו 11,500 בלתי מועסקים בשנת 2007, המהווים 5.4% מכוח העבודה האזרחי. כמחצית (56%) מהמובטלים בת"א-יפו הן נשים (בדומה לישראל שבה 54% מן המובטלים הן נשים). ממוצע הימים שעבורם שולמו דמי אבטלה למובטל שחיפש עבודה בת"א-יפו (חוץ מאלה שהשתתפו בקורסים להכשרה מקצועית) היה 86 יום (הנתון המקביל בישראל הוא 89 יום).

שירותי בריאות

בתי חולים

בשנת 2006 היו בבתי החולים בעיר 3,263 מיטות מאושרות על פי תקן. 64% ממיטות אלו הן בבעלות ציבורית (עירונית-ממשלתית או אחרת) ו-36% בבעלות פרטית. אחוז המיטות למחלות ממושכות בעיר מכלל המיטות (ללא מיטות למחלות נפש) עומד על 58%, והוא גבוה מהשיעור הארצי (53%). בעיר שלושה מרכזים רפואיים לאישפוז כללי: המרכז הרפואי ע"ש סוראסקי (כולל את: ביי"ח איכילוב, ביי"ח "דנה" לילדים ובית היולדות ליס), ביי"ח אסותא וביי"ח סניטס. שיעור המיטות ל-1,000 נפש באוכלוסייה ממוצעת בעיר הגיע בשנת 2006 ל-8.6.

ביטוח רפואי

ב-2007, התפלגות המבוטחים בעיר לפי קופות החולים שונה מההתפלגות הארצית - 42.9% מבוטחים בקופ"ח של ההסתדרות הכללית (בישראל - 53.2%), 44.0% בקופ"ח מכבי (24.3%), 6.5% בקופ"ח לאומית (9.5%) ו-6.7% בקופ"ח מאוחדת (13.1%). מבין שלוש הערים הגדולות, אחוז המבוטחים בת"א-יפו בקופת החולים הכללית הינו הנמוך ביותר, ואחוז המבוטחים בקופת חולים מכבי - הינו הגבוה ביותר. מגמה דומה נמצאה גם בשנים קודמות.

חינוך

מערכת החינוך בת"א-יפו

מספר התלמידים בכל המוסדות החינוכיים בעיר (עירוניים, משותפים ופרטיים), לא כולל לימודים על תיכוניים ולימודים גבוהים אחרים, עמד בתשס"ז על 58,874 תלמידים. מספר התלמידים במערכת החינוך העירונית בחינוך הרגיל והמיוחד על דרגיה השונים: גנים, יסודי ועל יסודי - כולל בתי הספר המשותפים - עמד בתשס"ז על 51,338.

דרג חינוך	מוסדות	כיתות	תלמידים
סה"כ	322	2,000	51,338
גני ילדים	210	343	9,159
בתי ספר יסודיים (א'-ו')	87	1,009	24,277
על יסודי עירוני ומשותף (ז'-י"ב)	25	648	17,902

חינוך יסודי

בעשור האחרון, בחינוך היסודי (בדרך כלל כיתות א'-ו'), הסתמנה ירידה הדרגתית ומתונה במספר התלמידים: בתשנ"ז מספר התלמידים עמד על כ-25,561 והצטמצם בהדרגה עד שהגיע בתשס"ג לכ-22,950 תלמידים. בתשס"ד החלה עלייה מתונה במספר התלמידים בחינוך היסודי, כך שבתשס"ז מספרם הגיע לכ-24,280 תלמידים. עם זאת, מספר זה עדיין נמוך בהשוואה למספר התלמידים שנרשם בתחילת העשור. רוב התלמידים בחינוך היסודי הרגיל לומדים במערכת של החינוך הממלכתי עברי - כ-73%; בחינוך הממלכתי-דתי לומדים כ-10%; בחרדי כ-12% ובחינוך הממלכתי-ערבי עוד כ-6%. יש לציין שמערכת החינוך העירונית משרתת בנוסף לתושבי העיר גם תלמידים מהערים השכנות (כ-3% מתלמידי החינוך היסודי).

חינוך על-יסודי

בתשס"ח היו 17,902 תלמידים בחינוך העל-יסודי העירוני והמשותף, מהם מספר התלמידים שהם תושבי ת"א-יפו עמד על כ-16,100 (כ-90%) ועוד כ-1,800 (כ-10%) תלמידים שגרו מחוץ לעיר. החל בתשס"ג נרשמה ירידה של כ-13% במספר התלמידים בחינוך העל-יסודי (בתשס"ג היו כ-20,500 תלמידים).

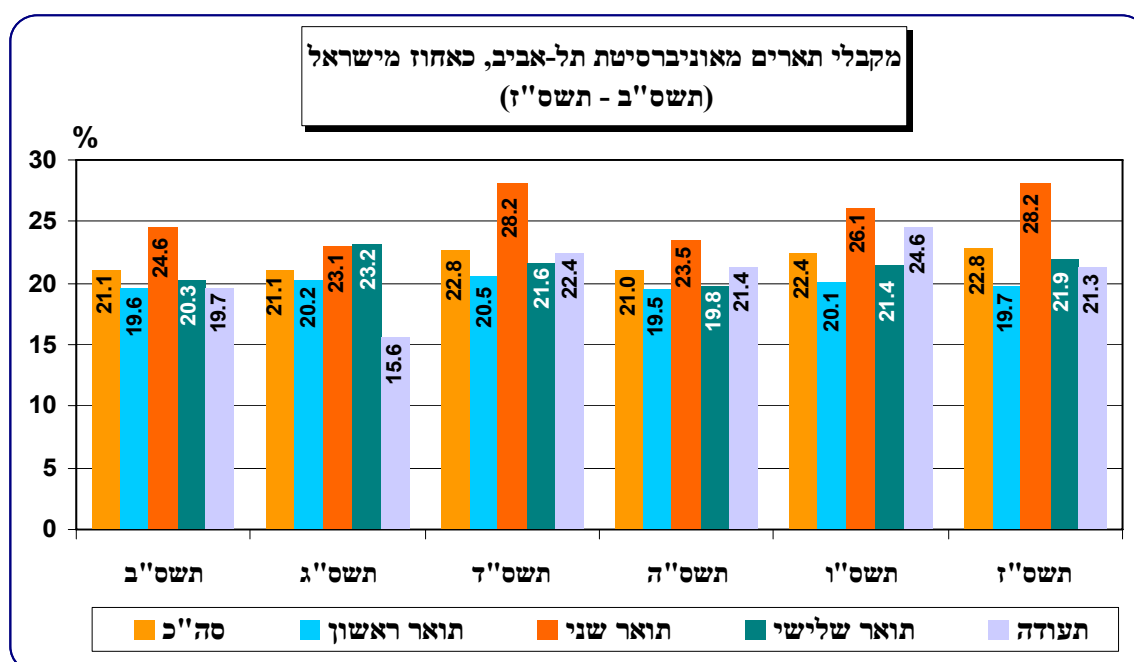
זכאות לתעודת בגרות - בתשס"ז עמד שיעור הזכאים לתעודת בגרות בקרב תושבי העיר שסיימו כיתת י"ב (במוסדות העיר ת"א-יפו ובמוסדות מחוצה לה) על כ-66%. במגזר היהודי שיעור הזכאים עמד על 67.2% ובמגזר הלא יהודי על 40.2%, בהתאמה. בתשס"ז אחוז הזכאים לבגרות מקרב תושבי העיר היהודים היה דומה לזה של שנת תשס"ו שעמד על 66.7%, בעוד שאחוז הזכאים לבגרות מקרב תושבי העיר הלא יהודים ירד בכ-11% בהשוואה לתשס"ו בה הוא עמד על 51.1%.

חינוך גבוה

אוניברסיטת תל-אביב

מספר הסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב גדל בהתמדה לאורך השנים: מ-14,160 בתש"מ לכ-28,670 בתשס"ה. בניגוד למגמה שתוארה לעיל, בתשס"ו נרשמה ירידה במספר הסטודנטים באוניברסיטה כך שמספרם עמד על כ-28,000. בתשס"ז הירידה הזו התחזקה ומספר הסטודנטים עמד על כ-26,300, ירידה שלמעלה מ-6%. מקרב הסטודנטים באוניברסיטת ת"א כ-57% למדו לתואר ראשון, 34% לתואר שני, כ-8% לתואר שלישי וכ-1% לתעודה.

חלקן של הנשים בקרב הסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב בתשס"ז דומה לזה שנמצא בתשס"ו והוא עומד על כ-55%. הנשים מהוות למעלה ממחצית הלומדים בכל אחד מהתארים (תואר ראשון - 55.5%, תואר שני - 53.5%, תואר שלישי - 53.5%). מקרב מקבלי תעודות אקדמיות באוניברסיטת תל-אביב הרוב המכריע הן נשים המהוות כ-80% מכלל מקבלי התעודות - תעודה ניתנת בסיום הלימודים רק לבעלי תואר אקדמי בתחום ההוראה, הספרנות וכד'.

מכללות אוניברסיטאיות

בתשס"ז למדו ב-7 מוסדות אקדמיים בעיר 11,506 סטודנטים, רובם סטודנטים לתואר ראשון - 10,894 (כ-95%) ומקצתם לתואר שני - 612 (כ-5%). כמחצית מהסטודנטים למדו חינוך במכללות לחינוך (52%) בעוד ששאר הסטודנטים למדו במכללות במסלולים של מדעי החברה (26%), הנדסה ואדריכלות (15%) ומדעי המחשב (7%).

האחוז הגבוה של נשים בולט גם במכללות, בהן 65% מהסטודנטים שלמדו בתשס"ז היו נשים. מקרב כלל הנשים במכללות האקדמיות כ-69% למדו חינוך במכללות לחינוך בעיר, כ-26% למדו מדעי החברה כולל תקשורת וכלכלה, כ-3% למדו מדעי המחשב ועוד כ-2% למדו הנדסה ואדריכלות.

תרבות ואמנות

ת"א-יפו, בהיותה עיר מטרופולינית עם היצע גדול ומגוון של פעילויות תרבות, אמנות ובידור, מהווה מוקד משיכה תרבותי מרכזי.

מוזיאונים - בתחום המוזיאונים, כמו בתחומי תרבות אחרים, מהווה ת"א-יפו מוקד מטרופוליני וארצי. מספר הביקורים בכל המוזיאונים בת"א-יפו הגיע ב-2007 ל-1,217,634 מבקרים, נתון המצביע על עלייה גדולה יחסית במספר מבקרי המוזיאונים בהשוואה לשנים 2002-2006. יש לציין כי חלק מעלייה זו נובעת מהוספת המבקרים במוזיאון "היכל העצמאות" (שבניהול מוזיאון ארץ ישראל, תל-אביב) אשר לא נכללו עד שנת 2007 בחישוב כלל מבקרי המוזיאונים בעיר.

מוסיקה - התזמורת הפילהרמונית הישראלית, שהיא התזמורת הגדולה והותיקה בישראל, ערכה בשנת 2007 117 קונצרטים בעיר ומספר המבקרים בהם עמד על 318,130 - נתון המצביע על עלייה משמעותית במס' המבקרים בהשוואה לשנים הקודמות, בהשוואה לשנת 2000 מדובר בעלייה של 23%. בת"א-יפו פועלת גם התזמורת הקאמרית הישראלית. מספר הקונצרטים שערכה בעיר בשנת 2007 עמד על 68 ומספר המבקרים בקונצרטים הללו עמד על 39,036 מבקרים. בשנת 2007 הועלו 273 מופעים באופרה הישראלית ומספר הצופים הגיע לכ-190,500 איש, נתון המצביע על צמצום שבהשוואה לשנת 2006.

תיאטרון - בת"א-יפו מרוכז מספר רב של תיאטרונים ואולמות תיאטרון. בעיר פועלים 4 תיאטרונים גדולים: "הבימה", "הקאמרי", "בית לסין" ו"גשר". בשנת 2007 הועלו בתיאטרונים בעיר 2,702 הצגות, בהן ביקרו כ-1,314,702 איש. ב-2007 חלה ירידה במספר ההצגות ובמספר המבקרים בהשוואה לשנת 2006 בה היו 3,424 הצגות ו-1,409,050 מבקרים.

מחול - בעיר פועלות מספר להקות וביניהן שתיים מהלהקות הגדולות בארץ: להקת הבלט הישראלי ולהקת בת-שבע. ב-2007 הבלט הישראלי הציג בעיר 30 מופעים ולהקת בת שבע הציגה בעיר 41 מופעים. בנוסף, בתחום המחול בעיר בולטות גם להקת הבלט עינבל פינטו ועמותת הכוריאוגרפים. מוסד חשוב למחול המופעל על-ידי העירייה הוא מרכז למחול ותיאטרון "ביכורי העתים" שבו משתתפים בחוגים השונים תלמידים מבתי הספר בעיר.

קולנוע - ת"א-יפו היא מוקד מטרופוליני בתחום הקולנוע: מכלל 9,142,474 ביקורים בבתי קולנוע מסחריים בישראל בשנת 2007 1,151,615 (12.6%) נערכו בבתי קולנוע בת"א-יפו. מספר הביקורים למושב בשנה זו עמד על 191.3 והיה קטן יותר בהשוואה למספר הביקורים למושב בישראל שעמד על 202.4. בת"א-יפו 31 אולמות להקרנה מסחרית של סרטים, ובהם 6,019 מושבים המהווים 13.3% מכלל המושבים בישראל. באופן כללי, בשני העשורים האחרונים אנו עדים למגמה בולטת של ירידה במספר בתי הקולנוע בעיר ובמספר הצופים הפוקדים את אולמות הקולנוע. בעיר תל-אביב-יפו פועל הסינמטק הישראלי. פעילותו של הסינמטק הישראלי כוללת בין היתר: הקרנת "סרטי איכות" (כ-1,600 סרטים במהלך 2007, בהם צפו כ-380,000 איש), קיום ימי קולנוע לתלמידי בתי ספר, ארגון פסטיבלים ואירועים מיוחדים (6 פסטיבלים בשנת 2007) ועוד.

ספריות עירוניות - בת"א-יפו פועלת רשת רחבה של ספריות עירוניות, הפרוסה על פני כל העיר. בסוף 2007 עמדו לרשות התושבים 21 ספריות פעילות ובהם קרוב למיליון ספרים (כ-947,000). ממוצע מספר הקוראים החודשי בחדרי העיון עמד על כ-24,281 ומספר ההשאלות הממוצע לקורא רשום היה 1.0 ספרים לחודש. בשנת 2007 היו כ-34,500 השאלות ספרים בממוצע לחודש, מספר השאלות קטן במעט מזה שהיה ב-2006, בה היו 35,290 השאלות בממוצע לחודש.

חינוך משלים, ספורט ופעילות עירונית - העירייה מפעילה רשת רחבה של מוסדות לחינוך משלים ולפעילות חברתית ותרבותית, הפרושים על פני העיר כולה. בשנת 2007 פעלו במסגרת זאת 19 מרכזים קהילתיים. מספר המשתתפים בחוגים במוסדות אלה עמד בשנה זו על כ-26,800. בשנים האחרונות מספר המשתתפים הוא במגמת עלייה (בשנת 2006 השתתפו בפעילויות במרכזים הקהילתיים 26,631 משתתפים, בשנת 2005 היו כ-25,600 משתתפים ובשנת 2004 היו כ-24,500 משתתפים). חלק גדול מהפעילות בחינוך העירוני המשלים מכוון להענקת חינוך למבוגרים וברובה פעילות זאת מתרחשת במרכזים הקהילתיים. המסגרות העיקריות שפעלו בתחום זה בתשס"ז (2007/08) הן: מרכזי תהילה (תוכנית השכלה ייחודית למבוגרים); הנחלת הלשון לעולים חדשים; תיכון ערב והכנה לבגרות; תרבות תורנית ושיעורי יהדות.

בת"א-יפו היו בשנת 2007 למעלה מ-7,000 ספורטאים ב-455 קבוצות ספורט ייצוגיות המאגדות ב-54 אגודות ספורט. כמו כן, מצויים בעיר כ-780 מתקני ספורט הכוללים היכלי ספורט ואיצטדיונים, אולמות ספורט, מגרשים, בריכות שחיה, חדרי כושר ומסלולי כושר. בעיר ישנם בסך הכל 230 אתרים בהם מתבצעת פעילות ספורטיבית מגוונת. סה"כ הפעילות הספורטיבית בעיר במהלך שבוע מקיפה כ-25,400 משתתפים בממוצע מקרב תושבי העיר (כ-7% מכלל התושבים ב-2007) מעורבים בפעילות ספורטיבית במהלך שבוע ממוצע.

שירותי רווחה עירוניים

בשנת 2007 טופלו על-ידי שירותי הרווחה במינהל לשירותים חברתיים 55,665 נפש (עם תיק ובלי תיק) שהם כ-15% מתושבי העיר. בתחנות העירוניות לבריאות המשפחה ניתן שירות ל-30,882 מטופלים. בדצמבר 2007 היה מספר התיקים של כל בתי האב 27,282 (כולל השירות לנכויות התפתחותיות, יחידת דרי רחוב, והמרכז למניעת אלימות במשפחה ע"ש גליקמן); מספר זה אינו כולל תיקים של בתי אב שלא נקבעה להם אינטנסיביות טיפול) לעומת 27,717 בדצמבר 2006. 13% מכלל האוכלוסייה בעיר היו בטיפול (עם תיק) בשירותי הרווחה העירוניים. באיזור אגף המזרח (רובע 9) 16% מכלל

האוכלוסייה באיזור נמנו עם המטופלים (עם תיק) בלשכות המינהל לשירותים חברתיים, באיזור אגף הדרום (רבעים 7-8) - 26%, באיזור אגף מרכז-צפון (רבעים 1-6) - 7%. נתונים אלו עולים בקנה אחד עם הבדלים חברתיים - כלכליים שקיימים בין תושבי האזורים השונים בעיר. מתוך סה"כ בתי האב שטופלו ע"י המינהל לשירותים חברתיים בעירייה בשנת 2007, 43% הם בתי אב של משפחות (שני שלישים מהם באגף דרום ומזרח); 57% מבתי האב הם בתי אב של קשישים (כמחציתם באגף מרכז-צפון, אזור בו מתגוררים קשישים רבים).

סדר ציבורי

ב-2007 נפתחו במשטרה 50,009 תיקי חקירה של אירועים פליליים שאירעו בעיר, מעט יותר בהשוואה לשנת 2006, בה נפתחו 51,357 תיקי חקירה. אחוז תיקי החקירה בת"א-יפו מתוך כלל התיקים שנפתחו בישראל עמד בשנת 2007 על 11.6%, מעט נמוך מ-2006 (12.4%). בשנים האחרונות, אחוז התיקים שנפתחו בעיר מסה"כ התיקים שנפתחו בישראל נע בין 12% ל-17%. אחוזים אלה הם למעלה מפי שניים מהאחוז שמהווה אוכלוסיית העיר מתוך כלל ישראל. אולם אין להסיק מכך שתושבי העיר סובלים יותר ממעשי עבריינות בהשוואה לתושבי ערים אחרות בישראל. שכן שוהים בעיר מדי יום מאות אלפי אנשים שאינם תושבי העיר, וגם הם נופלים קורבן למעשים פליליים.

חלק ניכר מתיקי החקירה ב-2007 (61%) היו על עבירות רכוש. יש לציין, ש-27% ממקרי חטיפת הארנקים, 24% ממקרי הכייסות, ו-18% ממקרי השוד בישראל אירעו בת"א-יפו. בשנת 2006 הורשעו בסה"כ 2,354 עבריינים מבוגרים תושבי העיר וזאת בהשוואה ל-3,031 ב-2005. שיעור העבריינים המבוגרים היהודים ואחרים (כולל יהודים, נוצרים וללא סווג דת) ל-1,000 תושבים בעיר בגילאי 18 ומעלה ב-2006 היה 5.2, נמוך מהשיעור המקביל בישראל שעמד על 7.7. בקרב העבריינים היהודים המבוגרים בעיר יש שיעור גבוה של גברים (84%), של בני 18-39 (52%), ושל ילידי ישראל (70%).

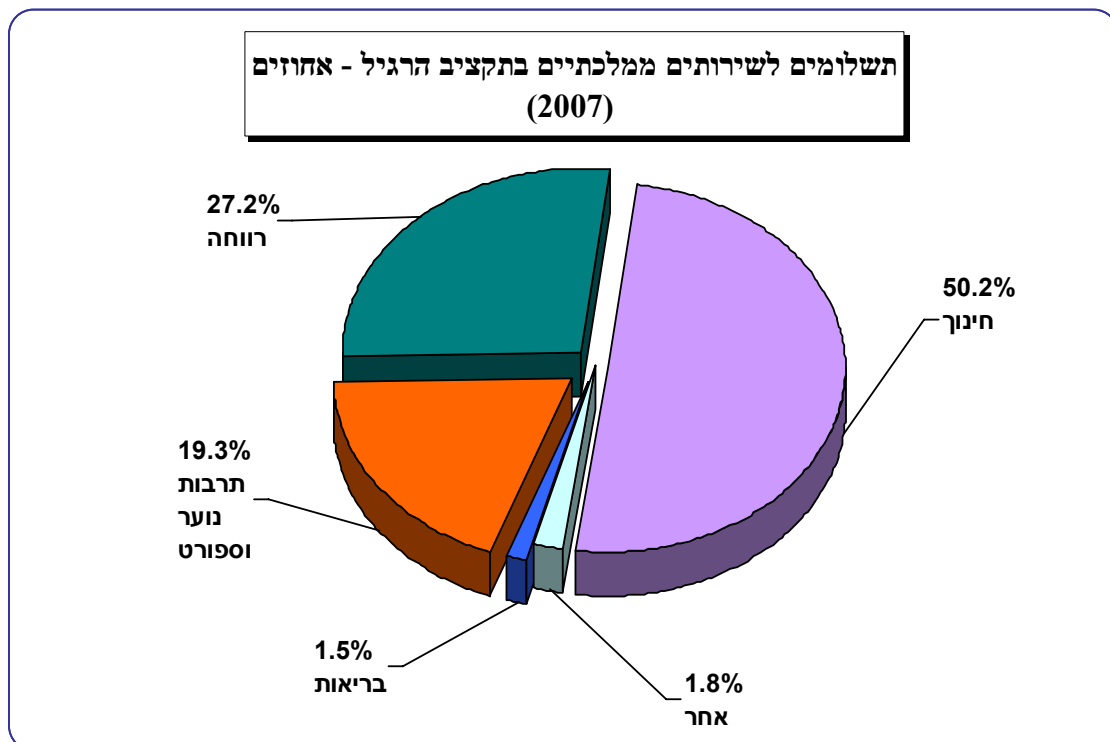
לאורך השנים ישנה מגמה ברורה של עלייה מתמדת במספר העבריינים המבוגרים תושבי העיר שחויבו בדין. אולם, בשנת 2006 מגמה זו נבלמה וחלה ירידה משמעותית במספר העבריינים המבוגרים תושבי העיר שחויבו בדין. בין 1990 ל-2005 הייתה עלייה משמעותית של 109% במספר העבריינים המבוגרים שהורשעו. אך, כאמור, בשנת 2006 חלה ירידה של 22% במספר העבריינים המבוגרים שהורשעו.

תקציב העירייה

הצעת התקציב הכולל של העירייה לשנת 2008 עמדה על סך של 4.38 מיליארד ש"ח מתוך זה 3.70 מיליארד ש"ח התקציב הרגיל. הכנסות העירייה בתקציב הרגיל בשנת 2007 הסתכמו בכ-3,789 מיליון ש"ח (עלייה נומינלית של 8.5%). הוצאות העירייה בתקציב הרגיל הסתכמו בשנת 2007 בכ-3,762 מיליון ש"ח (עלייה נומינלית של 8.4% בהשוואה ל-2006). עם זאת, בעשר השנים האחרונות (1998-2007) גם חלה עלייה של 56% בהכנסות העירייה בפועל.

המטרופוליניות של העיר מגדילה מצד אחד את הוצאות העירייה, אך מצד שני היא תורמת להגדלת הכנסותיה. העסקים הרבים שבה (שעם לקוחותיהם נמנים רבים שאינם תושבי העיר) משלמים ארנונה, שמהווה מקור עיקרי להכנסות העירייה.

הכנסות - אחוזי ההכנסות העצמיות בת"א-יפו מסה"כ ההכנסות בתקציב הרגיל עמד ב-2007 על 88.5%. בשנת 2006 היוו ההכנסות העצמיות של ממוצע הערים בישראל 69.6% מסה"כ ההכנסות הסופיות, בת"א-יפו האחוז היה גבוה יותר ועמד על - 87.8%, בירושלים - 67.5% ובחיפה - 69.7%. חלקה של הארנונה מסך ההכנסות בת"א-יפו גבוה יחסית בהשוואה לערים אחרות; בשנת 2006 שיעור הארנונה מההכנסות בעיר היה 60%, בירושלים 42%, בחיפה 48% וממוצע העיריות בישראל - 43%. יש לציין שהחלק הארי מההכנסות מהארנונה הכללית נבע מארנונה שלא למגורים (ב-2007 הם היו 70% מהכנסות הארנונה הכללית). בשנת 2007, 43% מכל ההכנסות בתקציב הרגיל באו מהארנונה הכללית שלא למגורים. ישנה יציבות לאורך השנים באחוז זה, כך למשל, בשנת 1990 46% מכל ההכנסות בתקציב הרגיל באו מהארנונה הכללית שלא למגורים וכך גם בשנת 2001 - 45%.

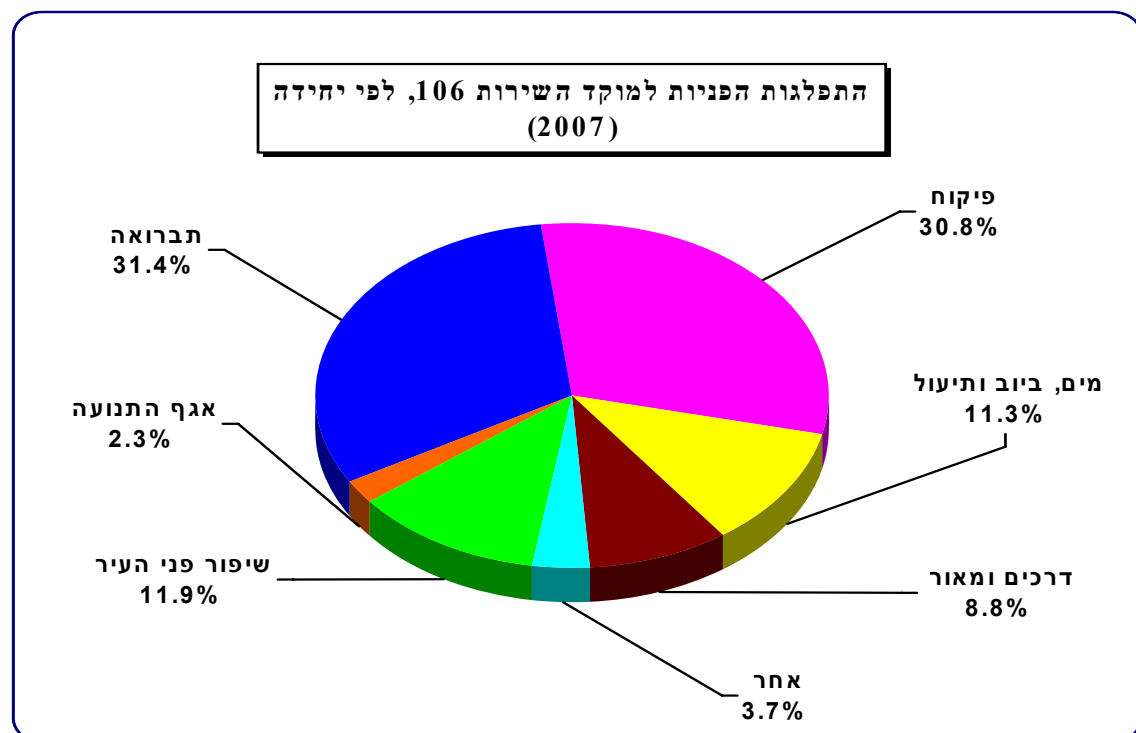

הוצאות - השתתפות הממשלה בהוצאות התקציב הרגיל של עיריית ת"א-יפו נמוכה בהשוואה להשתתפות בעיריות אחרות בישראל ובהשוואה לשנים קודמות. ב-2007 חלקה של הממשלה עמד על 11.6% בת"א-יפו, לעומת ממוצע של 13% בשנים 2000-2006. 31.1% מכלל הוצאות העירייה בשנת 2007 - כ-1,170 מיליון ש"ח, יועדו לשירותים ממלכתיים (חינוך, בריאות ורווחה) ו-28.5% מכלל הוצאות העירייה - 1,072 מיליון ש"ח, יועדו לשירותים מקומיים (מזה: 30% לתברואה). שנת 2007 הסתיימה בעודף של כ-30 מיליון ש"ח בהשוואה לשנת 2006 שהסתיימה בעודף של 20 מיליון ש"ח. ב-2007 יועד סך של 53 מיליון ש"ח מהפעילות השוטפת לשם הקטנת הגרעון הנצבר (ב-2006 יועד סך של 30 מיליון ש"ח להקטנת הגרעון). לפיכך, סך הגרעון הנצבר של העירייה בתקציב הרגיל ירד מ-785 מיליון ש"ח בסוף שנת 2006 ל-702 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007.

שירותים עירוניים

השירותים שמספקת העירייה ניתנים לא רק לתושביה, אלא גם למאות האלפים שבאים יום-יום בשעריה. הכוונה לניקוי העיר, פינוי האשפה, פיקוח ותשתיות למיניהן. חלק מהשירותים העירוניים ניתנים חינם גם לאלה שאינם תושבי העיר כמו חופי רחצה, פארקים, מופעי תרבות שהעירייה מארגנת מדי פעם ועוד. ב-2007 כמות האשפה לתושב ליום המיוצרת בתל-אביב-יפו הייתה 2.5 ק"ג. כמות האשפה לתושב ליום המיוצרת בעיר הייתה ב-2006 2.6 ק"ג, לעומת 1.6 ק"ג בחמש ערים הגדולות בגוש דן, כלומר פי 1.6.

אגף הפיקוח העירוני - אחראי באופן ישיר על אכיפתם של חוקי העזר העירוניים, חוק רישוי עסקים, חוק הניקיון וחוקים בתחום הרפואה הווטרינרית. ב-2007 נרשמו בסה"כ 1,194,680 דוחות חנייה בהשוואה ל-1,154,112 דוחות חנייה ב-2006 (זוהי עלייה של 3.5%). כמו כן, נמסרו ב-2007 3,500 אזהרות לכלי רכב החונים בעבירה, זוהי ירידה משמעותית בהשוואה ל-16,797 אזהרות שנרשמו בשנת 2006.

מוקד שירות 106 מהווה "כתובת" לפניות תושבי העיר בנוגע למטרדים בתחומים רבים. המוקד פועל בכל שעות היממה ובכל ימות השנה.

ב-2007 נתקבלו במוקד 216,123 קריאות שירות בהשוואה ל-188,723 בשנה הקודמת; זוהי עלייה של 14.5% בהשוואה לשנה הקודמת. לשם השוואה, ב-2000 היו 161,050 קריאות שירות. ניתן לראות כי קיימת מגמת עלייה מתמשכת לאורך השנים במספר הפניות למוקד שירות 106. הממוצע החודשי של פניות למוקד בשנת 2007 עמד על 18,010.

פניות הציבור - בשנת 2007 התקבלו ביחידה 16,239 פניות בהשוואה ל-13,523 בשנה הקודמת. באופן כללי, הייתה עלייה של 20% במספר הפניות בהשוואה לשנה הקודמת.

הרשות לאיכות הסביבה - הרשות מטפלת בביקורת ובבקרת עסקים, טיפול בתלונות הציבור, טיפול ברשיונות עסקים, שימושים חורגים, תעשיות המחזיקות בחומרים מסוכנים, רעש ואקוסטיקה, זיהום אוויר, קרינה אלקטרומגנטית, תכנון סביבתי וחינוך והסברה. במסגרת פעילות המיחזור בעיר נאספו ב-2007 11.3 מיליון בקבוקי פלסטיק, עליה של 23% בהשוואה לשנה קודמת (9.2 מיליון).

מועצת העירייה

מועצת העירייה ה-18 קיימה בשנת 2007 15 ישיבות שנמשכו כשעה וחצי בממוצע לישיבה, והוגשו בהן 10 שאלות; אחוז ההשתתפות הממוצע של חברי המועצה היה 79%, בדומה לשנה קודמת. בתאריך 11.11.2008 התקיימו הבחירות לראשות העירייה ולמועצת העירייה התשע - עשרה. פרסום תקציר השנתון בסמיכות למועד זה אינו מאפשר לדווח על תוצאותיהן. תוצאות הבחירות יוצגו בפרסום מיוחד שיוקדש לנושא זה.

עובדי העירייה

סך כל עובדי העירייה (ללא עובדי המרכז הרפואי ע"ש סוראסקי - איכילוב), הגיע ביולי 2008 ל-7,128, עלייה קטנה בהשוואה לשנת 2007 - 7,024 עובדים. בשלוש השנים האחרונות נכלמה הירידה שהייתה במצבת העובדים במהלך השנים 2000-2005. כאשר משווים את מספר העובדים עם עיריות אחרות יש להביא בחשבון שהעיר ת"א-יפו היא המרכז המטרופוליני הגדול ביותר בישראל, ומאות אלפי אזרחים שאינם תושבי העיר באים בשעריה מדי יום.

הגיל הממוצע של עובדי העירייה הוא 45 שנים והותק הממוצע הוא 12 שנים. אחוז הנשים בקרב העובדים גבוה יותר מזה של הגברים: 60% לעומת 40%. חלקן של הנשים גבוה במיוחד בקרב אחיות, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים ועובדי השירות המשפטי (83% - 100%). הנשים עולות בהשכלתן על הגברים: ל-39% מהן יש תואר ראשון או תארים מתקדמים יותר ואילו ל-26% מהגברים יש תואר ראשון לפחות.

נכון ליולי 2008, ישנם בעירייה 373 עובדים בדרג בכיר (מנהלי מחלקות ומעלה או משוויים להם), מתוכם 62% גברים. זאת, כאמור, בניגוד לאחוז הגברים בקרב כלל עובדי העירייה שעומד רק על 40%. רוב העובדים בדרג בכיר (73%) הינם בגילאי 45 ומעלה ו-76% הינם בעלי ותק של 10 שנים ומעלה בעירייה.

במרכז הרפואי ע"ש סוראסקי (איכילוב) עבדו ביולי 2008 4,478 עובדים, בהשוואה ל-4,326 בשנה קודמת.

מטרופולין ת"א

ההגדרה של מטרופולין ת"א נקבעה ב-1995 ולפיה מטרופולין ת"א משתרע ממכמורת בצפון עד לאשדוד וגדרה בדרום ועד לקו הירוק במזרח. בין גבולות המטרופולין התגוררו בשנת 2007 למעלה משלושה מיליון תושבים (כ-3,154.1 מיליון תושבים), שהם 43.5% מאוכלוסיית ישראל. להיותה של ת"א-יפו עיר מטרופולינית יש ביטויים והשלכות רבות ומגוונות על תחומים שונים: תעסוקה, כלכלה ומסחר, תרבות ואמנות.

אוכלוסייה - ב-2007 חלקה של האוכלוסייה בגלעין ת"א-יפו היה 12.4% מסך כל האוכלוסייה במטרופולין ת"א. חלקה של האוכלוסייה בגלעין ת"א-יפו הצטמצם בהדרגה במשך השנים מ-28.6% ב-1972 ל-12.4% בשנת 2007. כך גם לגבי האוכלוסייה בטבעת הפנימית שחלקה היה ב-1995 32.0% והוא ירד ל-26.2% ב-2007, בעוד שחלקה של האוכלוסייה בטבעת התיכונה, ובעיקר בטבעת החיצונית (הכוללת ישובים כגון: אבן יהודה, ראש העין, אשדוד וכו') עלה במהלך השנים הללו. הטבעת הפנימית והטבעת התיכונה כוללות את מרבית האוכלוסייה במטרופולין ת"א: 26.2% בטבעת הפנימית ו-31.3% בטבעת התיכונה.

כדי לאפיין את הרמה החברתית-כלכלית של תושבי מטרופולין ת"א חושב המדד החברתי-כלכלי** של הגזרה הצפונית, המרכזית והדרומית של הטבעות הפנימית והתיכונה במטרופולין תל-אביב, ללא הטבעת החיצונית*** (ראה/י מפת המטרופולין המצורפת). הממצאים שהתקבלו: תל-אביב-יפו - אשכול 8; גזרה צפונית - אשכול 8; גזרה מזרחית - אשכול 7; וגזרה דרומית - אשכול 6. אם כן, כשם שצפון העיר מבוסס יותר מדרומה, כך צפון המטרופולין בהגדרה המצומצמת (ללא הטבעת החיצונית), מבוסס יותר מאשר הדרום.

ת"א-יפו כמרכז תעסוקה - בנוסף להיותה של ת"א-יפו מרכז תעסוקה כלל ארצי, משמשת העיר כמרכז מטרופוליני המספק תעסוקה לתושבי הערים הסמוכות המהווים 26% מסה"כ המועסקים בעיר, ולתושבי ישובים מרוחקים יותר שחלקם מגיע לכ-37% מכלל המועסקים בעיר (לפירוט נוסף ראה/י: פרק תעסוקה, בשנתון הסטטיסטי 2008).

מוקד משיכה תרבותי - ת"א-יפו, בהיותה עיר מטרופולינית עם היצע גדול ומגוון של פעילויות תרבות, אמנות ובידור, מהווה מוקד משיכה תרבותי מרכזי (לפירוט ראה/י: פרק תרבות ואמנות, בשנתון).

בנייה - בסך כל שטח התחלות הבנייה במטרופולין ת"א חלה עלייה בשנים 2005-2006, בשנת 2007 חלה ירידה של 10% בהשוואה לשנת 2006. בשנים 2005-2007 הסתכם שטח התחלות הבנייה ב-10,014.4 אלף מ"ר. בת"א-יפו (גלעין המטרופולין) חלה עלייה של 80% בין השנים 2005-2007, ביישובי הטבעת הפנימית חלה ירידה של כ-3% בין השנים הללו. ביישובי הטבעת התיכונה וביישובי הטבעת החיצונית חלה עלייה בין השנים 2005-2006 (19% ו-7%, בהתאמה) וירידה בין השנים 2006-2007 (כ-21% ו-12%, בהתאמה).

** החישוב לפי גזרות המטרופולין נערך על-ידי המרכז למחקר כלכלי וחברתי בהתבסס על המדד החברתי-כלכלי של הרשויות המקומיות שנערך על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) בשנת 2003. (הלמ"ס קיבצה את הרשויות המקומיות לעשרה אשכולות, כאשר באשכול 1 נכללו הרשויות שאוכלוסייתן ברמה חברתית-כלכלית הנמוכה ביותר ובאשכול 10 נכללו רשויות שאוכלוסייתן ברמה החברתית-כלכלית הגבוהה ביותר).

*** יש הצדקה להתייחסות רק לטבעת הפנימית והתיכונה, שכן הזיקה של היישובים בשתי הטבעות האלה לגלעין המטרופולין ת"א-יפו, יותר חזקה מזו של היישובים בטבעת החיצונית. בנוסף, החישוב הכולל את הטבעת החיצונית מטשטש את ההבדלים.

הבנייה במטרופולין ת"א תופסת חלק ניכר מהבנייה בישראל: בשנת 2007 חלקן של סה"כ התחלות הבנייה במטרופולין ת"א מכלל התחלות הבנייה בישראל עומד על 46%. התחלות בנייה למגורים מהוות 46% מכלל בנייה זו בארץ, הבנייה להארכה ולעסקים מהוות 37% מכלל התחלות הבנייה בתחומים אלה בישראל, התחלות בנייה למבני ציבור תופסות נתח של 50% מכלל בנייה זו בארץ, הבנייה לתעשייה ומלאכה במטרופולין ת"א מהוות 66% מהבנייה לצרכים אלו בישראל בשנת 2007.